

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાતની વડી અદાલતમાં, અમદાવાદ ખાતે

૨૦૧૩ની પેટન્ટ અરજી નંબર ૭૭૬ ૨૦૧૩ની ખાસ દીવાની અરજી નંબર

૨૯૮૪માં

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એમ. આર. શાહ

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એ. એસ. સુપેહિયા

=====

૧	શું સ્થાનિક અખબારોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપવામાં આવી શકે છે?	હા
૨	પત્રકારને સોંપવામાં આવે કે નહીં?	હા
૩	શું માનનીય ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની વાજબી નકલ જોવા માંગે છે?	ના
૪	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણના અર્થઘટન અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈપણ આદેશ અંગે કાયદાના	ના

	નોંધપાત્ર પ્રશ્નનો સમાવેશ થાય છે?	
--	-----------------------------------	--

=====

અજેન્દ્રપ્રસાદ નૃગેન્દ્રપ્રસાદ પાંડે અને ૧ અપીલકર્તા (ઓ)

વિરુદ્ધ

સ્વામી કેશવ પ્રકાશદાસજી ગુરુ પુક્ય નારાયણપ્રિય દાસજી અને ૧ ..

સામાવાળા (ઓ)

=====

ઉપસ્તિથિ:

અપીલકર્તા (ઓ) નંબર ૧ – ૨ માટે વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી શાલિન મહેતા સાથે શ્રી
એસ. પી. મજમુદાર

સામાવાળા (ઓ) નંબર ૧ – ૨ માટે વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી એસ. એન. શેલટ સાથે
શ્રી ભુગેન કે. પુરોહિત

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એમ. આર. શાહ

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એ. એસ. સુપેહિયા

તારીખ: ૨૮/૧૨/૨૦૧૮

સીએવી ચુકાદો (દ્વારા: માનનીય ન્યાયાધીશશ્રી એમ.આર. શાહ)

૧.૦. વિશેષ સિવિલ અરજી નં. ૨૮૮૫/૨૦૧૩ માં ૩૦/૦૪/૨૦૧૩ ના રોજ
વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ સામેવાળા ચુકાદા અને
આદેશથી વ્યથિત અને અસંતુષ્ટ થઈને,

જેના દ્વારા વિદ્વાન સિંગલ જજે અત્રેના સામાવાળાઓ મૂળ વાદીઓ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલ ઉપરોક્ત સ્પેશિયલ સિવિલ અરજી મંજૂર કરી છે અને વિદ્વાન ત્રીજા અધિક સિનિયર સિવિલ જજ, નડિયાદ (ત્યારબાદ "વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ" તરીકે ઓળખવામાં આવે છે) ને કોડ ઓફ સિવિલ પ્રોસિજર, ૧૯૦૮ (ત્યારબાદ "સીપીસી" તરીકે ઓળખવામાં આવે છે) ના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧(એ) ની જોગવાઈઓ હેઠળ અથવા કલમ ૧૫૧ હેઠળ આંક ૧ ની નીચે અન્ય કોઈ આદેશ પસાર કરવાથી અટકાવતી સર્ટીઓરારી / પ્રોહિબિશનની રીટ જારી કરી છે, અને જેના દ્વારા વિદ્વાન સિંગલ જજે વિશેષ સિવિલ સૂટ નં. ૧૫૬/૨૦૦૨ માં આંક ૧ ની નીચે ૦૮/૦૩/૨૦૧૩ ના આદેશને રદ કર્યો છે અને બાજુ પર મૂક્યો છે, જેના દ્વારા વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે મૂળ વાદીઓ પર કારણ દર્શાવો નોટિસ જારી કરી હતી કે કેમ દાવો સીપીસીના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧(એ) હેઠળ આ કારણસર રજૂ ન કરવો જોઈએ કે દાવામાં કાર્યવાહીના કોઈ કારણનો ખુલાસો થતો નથી, અત્રેના અપીલકર્તાઓ – મૂળ સામાવાળાઓએ લેટર્સ પેટન્ટની કલમ ૧૫ હેઠળ વર્તમાન લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ દાખલ કરી છે.

૨.૦. વર્તમાન લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ તરફ દોરી જતી હકીકતો અને તારીખો તથા ઘટનાઓનો ક્રમ જે વર્તમાન લેટર્સ પેટન્ટ અપીલની યોગ્ય ન્યાયિક ચકાસણી માટે જરૂરી છે તે નીચે મુજબ છે:

૨.૧. તારીખ ૧૧/૦૫/૨૦૦૨ ના ઠરાવ દ્વારા સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાયની સત્સંગ મહાસભાએ અત્રેના અપીલકર્તા નં. ૧ – મૂળ સામાવાળા નં. ૧ ને દૂર કરવાનો ઠરાવ કર્યો અને તેમની જગ્યાએ શ્રી રાકેશપ્રસાદજીને વડતાલ ગાદીના આચાર્ય તરીકે નિયુક્ત કર્યા.

એવું પ્રતીત થાય છે કે ઉપરોક્ત ઠરાવ હોવા છતાં, અપીલકર્તા નં. ૧ – મૂળ સામાવાળા નં. ૧ ટ્રસ્ટના વહીવટ અને સંચાલનમાં દખલ કરી રહ્યા હતા અને વડતાલ ગાદીના આચાર્ય તરીકે પોતાને પ્રદર્શિત કરવાનું ચાલુ રાખ્યું હતું, મૂળ વાદીઓએ વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ ૦૬/૦૮/૨૦૦૨ ના રોજ સિવિલ સૂટ નં. ૧૫૬/૨૦૦૨ દાખલ કર્યો હતો, જેમાં અન્ય બાબતોની સાથે એવી પ્રાર્થના કરવામાં આવી હતી કે અપીલકર્તા નં. ૧ જેઓ મૂળ સામાવાળા નં. ૧ હતા તેમને વડતાલના આચાર્ય તરીકેની ફરજ બજાવતા અટકાવવામાં આવે અને તેમને મંદિર ટ્રસ્ટના પરિસરમાં અને દક્ષિણ વિભાગના તમામ મંદિરોમાં આચાર્ય તરીકે પદનામિત થવાથી અટકાવવામાં આવે. સિવિલ સૂટ સાથે, મૂળ વાદીઓએ અપીલકર્તા નં. ૧ જેઓ મૂળ સામાવાળા નં. ૧ હતા – પદભ્રષ્ટ આચાર્ય અને આચાર્ય તરીકે વર્તતા અટકાવવા માટે વચગાળાના મનાઈ હુકમ માટેની અરજી

રજૂ કરી હતી. વિદ્વાન ટ્રાયલ ન્યાયાધીશ દ્વારા એક પક્ષીય એડ-ઇન્ટરિમ મનાઈ હુકમ મંજૂર કરવામાં આવ્યો હતો.

૨.૨. ત્યારબાદ, સામાવાળાઓએ ૨૭/૦૮/૨૦૦૨ ના રોજ દાવામાં લેખિત રજૂઆત દાખલ કરી. ૨૭/૦૮/૨૦૦૨ ના રોજ જ, મૂળ સામાવાળાઓએ સીપીસીના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧ હેઠળ અરજી આંક ૧૮ રજૂ કરી જેથી આ કારણસર દાવો રજૂ ન કરવામાં આવે કે સિવિલ કોર્ટને અધિકારક્ષેત્ર નથી અને બોમ્બે પબ્લિક ટ્રસ્ટ એક્ટની જોગવાઈઓ હેઠળ, ખાસ કરીને બોમ્બે પબ્લિક ટ્રસ્ટ એક્ટની કલમ ૫૦ હેઠળ સિવિલ કોર્ટનું અધિકારક્ષેત્ર પરાહત (બાર) છે.

વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા આંક ૫ તેમજ આંક ૧૮ ની નીચે ૦૧/૧૦/૨૦૦૨ ના રોજ એક સામાન્ય આદેશ પસાર કરવામાં આવ્યો, જેમાં સીપીસીના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧ હેઠળ દાખલ કરાયેલ અરજી આંક ૧૮ ને ફગાવી દેવામાં આવી અને અરજી આંક ૫ મંજૂર કરવામાં આવી, જેના દ્વારા વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ અત્રેના અપીલકર્તા નં. ૧ – મૂળ સામાવાળા નં. ૧ ને દક્ષિણ વિભાગ શ્રી સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાયના આચાર્ય તરીકે કામ કરતા અટકાવતો વચગાળાનો મનાઈ હુકમ મંજૂર કર્યો.

૨.૩. આ તબક્કે, એ નોંધવું જરૂરી છે કે અરજી આંક ૧૯ મૂળ સામાવાળાઓ દ્વારા સીપીસીના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧(ડી) હેઠળ દાવો રજૂ ન કરવા માટે રજૂ કરવામાં આવી હતી અને સીપીસીના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧(એ) હેઠળ દાવામાં કાર્યવાહીના કોઈ કારણનો ખુલાસો થતો નથી તે કારણસર દાવો રજૂ ન કરવાની કોઈ પ્રાર્થના નહોતી.

૨.૪. વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા ૦૧/૧૦/૨૦૦૨ ના રોજ પસાર કરવામાં આવેલા આદેશથી વ્યથિત અને અસંતુષ્ટ થઈને, મુખ્યત્વે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા આંક ૫ ની નીચે પસાર કરવામાં આવેલા આદેશને પડકારીને, મૂળ સામાવાળાઓએ સિવિલ અરજી નં. ૭૨૫૦/૨૦૦૨ સાથે આ કોર્ટ સમક્ષ અપીલ ફોમ ઓર્ડર નં. ૫૨૧/૨૦૦૨ દાખલ કરી. તારીખ ૩૦/૦૧/૨૦૦૩ ના આદેશ દ્વારા, વિદ્વાન સિંગલ જજે રોકાણ માટેની સિવિલ અરજી નં. ૭૨૫૦/૨૦૦૨ ફગાવી દીધી, જો કે અપીલ ફોમ ઓર્ડર દાખલ કરી.

સિવિલ અરજી નં. ૭૨૫૦/૨૦૦૨ માં ૩૦/૦૧/૨૦૦૩ ના રોજ વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા આદેશથી વ્યથિત અને

અસંતુષ્ટ થઈને, મૂળ સામાવાળાઓએ સ્પેશિયલ લીવ પિટિશન નં. ૩૩૫૧/૨૦૦૩ ના માધ્યમથી માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતનો સંપર્ક કર્યો અને તારીખ ૦૭/૦૭/૨૦૦૩ ના આદેશ દ્વારા માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે ઉપરોક્ત એસએલપી ફગાવી દીધી અને સિવિલ અરજી નં. ૭૨૫૦/૨૦૦૨ માં આ કોર્ટ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા ૩૦/૦૧/૨૦૦૩ ના આદેશમાં દખલ કરી નહીં. ત્યારબાદ, વિદ્વાન સિંગલ જજે ચુકાદા અને આદેશ તારીખ ૦૬/૦૫/૨૦૦૪ દ્વારા અપીલ ફોમ ઓર્ડર નં. ૫૨૧/૨૦૦૨ ફગાવી દીધી. જો કે, અપીલ ફોમ ઓર્ડર નં. ૫૨૧/૨૦૦૨ ફગાવી દેતી વખતે, વિદ્વાન સિંગલ જજે અવલોકન કર્યું અને સ્પષ્ટ કર્યું કે અપીલ ફોમ ઓર્ડરની રજૂ ન કરવાની બાબત અત્રેના અપીલકર્તાઓ – મૂળ સામાવાળાઓને ટ્રાયલ કોર્ટના વિદ્વાન ન્યાયાધીશ સમક્ષ યોગ્ય અરજી દાખલ કરીને તેમને ઉપલબ્ધ ઉપાયનો આશરો લેવાથી અટકાવતી નથી. જો કે, એ નોંધવું જરૂરી છે કે ત્યારબાદ મૂળ સામાવાળાઓ દ્વારા સીપીસીના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧(એ) ની સત્તાના ઉપયોગ હેઠળ દાવો રજૂ ન કરવાની વિનંતી કરતી કોઈ અરજી આ વર્ષે દાખલ કરવામાં આવી ન હતી જે કારણસર દાવો કાર્યવાહીના કારણનો ખુલાસો કરતો નથી અથવા પ્લીડ કરાયેલ કાર્યવાહીનું કારણ "ભ્રામક કાર્યવાહીનું કારણ" છે.

ર.પ. અપીલ ફોમ ઓર્ડર ૫૨૧/૨૦૦૨ માં વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા ૦૬/૦૫/૨૦૦૪ ના રોજ પસાર કરવામાં આવેલા આદેશથી વ્યથિત અને અસંતુષ્ટ થઈને, મૂળ સામાવાળાઓએ સ્પેશિયલ લીવ પિટિશન (નં.) ૧૫૩૮૬/૨૦૦૨ અને ૧૭૮૩૬/૨૦૦૫ ના માધ્યમથી માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતનો સંપર્ક કર્યો જેને સિવિલ અપીલ નં. ૩૩૮૦/૨૦૦૫ અને ૩૩૮૨/૨૦૦૫ માં રૂપાંતરિત કરવામાં આવી હતી. તારીખ ૧૩/૦૫/૨૦૦૫ ના આદેશ દ્વારા, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે આ મામલો આ કોર્ટમાં પરત મોકલ્યો.

ર.ક. ત્યારબાદ, વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે ૨૮/૦૮/૨૦૦૫ ના રોજ મુદ્દાઓ તૈયાર કર્યા.

માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા પરત મોકલવાના આદેશ પછી, અપીલ ફોમ ઓર્ડર નં. ૫૨૧/૨૦૦૨ અને ૬૮/૨૦૦૩ ની સુનાવણી એકસાથે કરવામાં આવી અને ચુકાદા તથા આદેશ તારીખ ૦૫/૧૦/૨૦૦૫ દ્વારા વિદ્વાન સિંગલ જજે અપીલ ફોમ ઓર્ડર નં. ૫૨૧/૨૦૦૨ ફગાવી દીધી. આ તબક્કે, એ નોંધવું જરૂરી છે કે અપીલ ફોમ ઓર્ડર નં. ૫૨૧/૨૦૦૨ ની સુનાવણીના સમયે વિદ્વાન સિંગલ જજ સમક્ષ, મૂળ સામાવાળાઓ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલે

પણ સીપીસીના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧(એ) ની લાગુ થવાની સ્થિતિ પર દલીલો રજૂ કરી હતી અને રજૂઆત કરી હતી કે વાદીઓએ "બ્રામક કાર્યવાહીનું કારણ" પ્તીડ કર્યું છે, અને તેથી, સીપીસીના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧(એ) હેઠળ દાવો રજૂ કરવો જરૂરી છે. એવી પણ રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે કોર્ટ દાવો કોઈપણ તબક્કે, એટલે કે મુદ્દાઓ તૈયાર થયા પછી પણ અથવા જ્યારે મામલો પુરાવા માટે મૂકવામાં આવ્યો હોય તે તબક્કે પણ સીપીસીના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧(એ) હેઠળ રજૂ કરવા માટે હકદાર છે.

૨.૭. અપીલ ફોમ ઓર્ડર નં. ૫૨૧/૨૦૦૨ માં વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા ૦૫/૧૦/૨૦૦૫ ના રોજ પસાર કરવામાં આવેલા ચુકાદા અને આદેશથી વ્યથિત અને અસંતુષ્ટ થઈને, મૂળ સામાવાળાઓએ એસએલપી નં. ૨૬૫૭૧/૨૦૦૫ અને ૩૩૫/૨૦૦૫ ના માધ્યમથી ફરીથી માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતનો સંપર્ક કર્યો અને તારીખ ૦૬/૦૧/૨૦૦૬ ના આદેશ દ્વારા માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે ઉપરોક્ત એસએલપી ફગાવી દીધી છે. ઉપરોક્ત સ્પેશિયલ લીવ પિટિશનો ફગાવી દેતી વખતે, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે દાવાની ઝડપી સુનાવણીનો આદેશ પસાર કર્યો અને દાવો શક્ય તેટલી વહેલી તકે અનુકૂળ રીતે, પ્રાધાન્ય રૂપે દિવસ-પ્રતિદિનની સુનાવણી પર નિકાલ કરવાનો આદેશ પણ પસાર કર્યો. રીવ્યુ અરજી નં. ૩૨૧/૨૦૦૬ પણ માનનીય સર્વોચ્ચ

અદાલત દ્વારા તારીખ ૦૪/૦૪/૨૦૦૬ ના રોજ ના હુકમથી ફગાવી દેવામાં આવી હતી.

૨.૮. ત્યારબાદ, મૂળ સામાવાળાઓએ લેખિત રજૂઆતમાં સુધારા માટે અરજી આંક ૮૫ રજૂ કરી, જે પણ ફગાવી દેવામાં આવી, જે (૨૦૦૬) ૧૨ એસસીસી ૧ માં નોંધાયેલા નિર્ણયમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત સુધી માન્ય રાખવામાં આવી. તે તબક્કે પણ, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે દાવાના ઝડપી નિકાલ માટેનો નિર્દેશ જારી કર્યો અને તે અનુસાર દાવો ત્યારબાદ આગળ વધ્યો.

ત્યારબાદ ૦૮/૦૩/૨૦૧૩ પહેલાં ટ્રાયલ દરમિયાન લગભગ ૩૬ સાક્ષીઓની તપાસ કરવામાં આવી હતી.

૨.૯. ત્યારબાદ, વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે ૦૮/૦૩/૨૦૧૩ ના રોજ આંક ૧ ની નીચે સુઓ મોટુ નોટિસ જારી કરી હતી, જેના દ્વારા વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે મૂળ વાદીઓને કારણ દર્શાવો સુઓ મોટુ નોટિસ જારી કરી હતી કે કેમ દાવામાં કાર્યવાહીના કારણના ખુલાસાના અભાવના આધારે અને સીપીસીના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧(એ) ની સત્તાના ઉપયોગ હેઠળ દાવો રજૂ ન કરવો જોઈએ.

૨.૧૦. કારણ દર્શાવો નોટિસ જારી કરવાથી વ્યથિત અને અસંતુષ્ટ થઈને, જેના દ્વારા વાદીઓને કારણ દર્શાવવા નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો કે કેમ દાવો સીપીસીના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧(એ) હેઠળ આ કારણસર રજૂ ન કરવો જોઈએ કે દાવો કાર્યવાહીના કોઈ કારણનો ખુલાસો કરતો નથી, મૂળ વાદીઓએ વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટને કારણ દર્શાવો નોટિસ સાથે વધુ કાર્યવાહી કરતા અટકાવવા અને વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટને સીપીસીના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧(એ) હેઠળ દાવો રજૂ કરવાથી અટકાવવા માટે યોગ્ય સર્ટિઓરારી / પ્રોહિબિશનની રીટ માટે વર્તમાન સ્પેશિયલ સિવિલ અરજી નં. ૨૯૮૫/૨૦૧૩ દાખલ કરી. સામેવાળા ચુકાદા અને આદેશ દ્વારા વિદ્વાન સિંગલ જજે ઉપરોક્ત સ્પેશિયલ સિવિલ અરજી મંજૂર કરી છે અને વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ સામે પ્રોહિબિશન / સર્ટિઓરારીની રીટ જારી કરી છે, જે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટને સીપીસીના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧(એ) હેઠળ અથવા સીપીસીની કલમ ૧૫૧ હેઠળ આંક ૧ ની નીચે અન્ય કોઈ આદેશ પસાર કરતા અટકાવે છે અને પરિણામે ૦૮/૦૩/૨૦૧૩ ના રોજ આંક ૧ ની નીચે પસાર કરવામાં આવેલા આદેશને રદ કર્યો છે અને બાજુ પર મૂક્યો છે, જેના દ્વારા વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે વાદીઓને કારણ દર્શાવવા માટે આહ્વાન કરતી સુઓ મોટુ નોટિસ જારી કરી હતી કે કેમ દાવો સીપીસીના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧(એ) હેઠળ

આ કારણસર રજૂ ન કરવો જોઈએ કે દાવો કાર્યવાહીના કોઈ કારણનો ખુલાસો કરતો નથી.

૨.૧૧. વિશેષ સિવિલ અરજી નં. ૨૯૮૫/૨૦૧૩ માં ૩૦/૦૪/૨૦૧૩ ના રોજ વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા સામેવાળા ચુકાદા અને આદેશથી વ્યથિત અને અસંતુષ્ટ થઈને, મૂળ સામાવાળાઓએ વર્તમાન લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ દાખલ કરી છે.

૩.૦. વરિષ્ઠ વકીલશ્રી શાલિન મહેતા અત્રેના અપીલકર્તાઓ – મૂળ સામાવાળાઓ વતી વકીલશ્રી શર્વિલ મજમુદાર સાથે ઉપસ્થિત રહ્યા છે. વરિષ્ઠ વકીલશ્રી એસ.એન. શેલત અત્રેના સામાવાળાઓ – મૂળ વાદીઓ વતી વકીલશ્રી મૃગન કે. પુરોહિત સાથે ઉપસ્થિત રહ્યા છે.

૪.૦. અપીલકર્તાઓ મૂળ સામાવાળાઓ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલશ્રી શાલિન મહેતાએ વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા સામેવાળા ચુકાદા અને આદેશને સૌપ્રથમ આ આધાર પર પડકાર્યો છે કે કેસની હકીકતો અને સંજોગોમાં, વિદ્વાન સિંગલ જજે કારણ દર્શાવો નોટિસની સુનાવણી સાથે

વધુ કાર્યવાહી કરતા વિદ્વાન દ્વારા કોર્ટને અટકાવતી પ્રોહિબિશન/સર્ટિઓરારીની રીટ જારી કરવામાં ભૌતિક ભૂલ કરી છે, જેના દ્વારા વાદીઓને કારણ દર્શાવવા આહ્વાન કરવામાં આવ્યું હતું કે કેમ દાવો સીપીસીના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧(એ) હેઠળ રજૂ ન કરવો જોઈએ. વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ સામેવાળો ચુકાદો અને આદેશ આ આધાર પર પણ પડકારવામાં આવ્યો છે કે વિદ્વાન સિંગલ જજે એવું માનવામાં ભૌતિક ભૂલ કરી છે કે સીપીસીના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧(એ) હેઠળની સત્તાઓ મોડા તબક્કે અને ખાસ કરીને જ્યારે પુરાવા શરૂ થઈ ગયા હોય ત્યારે બોલાવી શકાતી નથી. વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ સામેવાળો ચુકાદો અને આદેશ આ આધાર પર પણ પડકારવામાં આવ્યો છે કે વિદ્વાન સિંગલ જજે એવું અવલોકન કરવામાં ભૌતિક ભૂલ કરી છે કે અગાઉની અરજી આંક ૧૯ ફગાવી દેવાના પરિણામે, જેમાં સીપીસીના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧ હેઠળ દાવો રજૂ કરવાની પ્રાર્થના હતી, ત્યારબાદની અરજી અને/અથવા આ દલીલ ધ્યાનમાં લેવી કે કાર્યવાહીના કારણના અસર્જનના આધારે દાવો રજૂ કરવો જરૂરી છે, તે રેસ-જ્યુડિકાટા દ્વારા બાર થશે. વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ સામેવાળો ચુકાદો અને આદેશ આ આધાર પર પણ પડકારવામાં આવ્યો છે કે વિદ્વાન સિંગલ જજે એવું અવલોકન કરવામાં ભૌતિક ભૂલ કરી છે કે સીપીસીના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧(એ) હેઠળ દાવો રજૂ કરવાની પ્રાર્થના કરવાના

અધિકારોનો ત્યાગ થયો છે. વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ સામેવાળો ચુકાદો અને આદેશ આ આધાર પર પણ પડકારવામાં આવ્યો છે કે પ્રોહિબિશનની રીટ જારી કરતી વખતે, વિદ્વાન સિંગલ જજે અસંગત બાબત ધ્યાનમાં લીધી હતી, જેના પર પ્રોહિબિશનની રીટ જારી કરી શકાતી નથી, ખાસ કરીને વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા કરવામાં આવેલું આ અવલોકન કે વિવાદ સમાજને અસર કરી રહ્યો છે અને વડતાલ ગાદીના સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાય સાથે સંબંધિત છે, પ્રોહિબિશનની રીટ જારી કરવામાં આવતી નથી, તો સમાજમાં ખોટો સંદેશ જશે.

પ. પ્રોહિબિશન/સર્ટીઓરારીની રીટ જારી કરવી:

પ.૧. અપીલકર્તાઓના વિદ્વાન વકીલશ્રી શાલિન મહેતાએ ભારપૂર્વક રજૂઆત કરી છે કે કેસની હકીકતો અને સંજોગોમાં વિદ્વાન સિંગલ જજે સીપીસીના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧(એ) હેઠળ વધુ કાર્યવાહી કરતા અને કોઈપણ વધુ આદેશ પસાર કરતા વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટને અટકાવતી પ્રોહિબિશન/સર્ટીઓરારીની રીટ જારી કરવામાં ભૌતિક ભૂલ કરી છે.

અપીલકર્તાઓ – મૂળ સામાવાળાઓના વિદ્વાન વકીલશ્રી શાલિન મહેતા દ્વારા વધુમાં રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે જેમ કે માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા તિરુમાલા તિરુપતિ દેવસ્થાનમ વિરુદ્ધ થણાપ્પકા અનંથા ચારુલુ ના કેસમાં એઆઈઆર ૨૦૦૩ એસસી ૩૨૯૦ માં [ફક્ટ ૧૪] માં નિર્ધારિત કરવામાં આવ્યું છે, પ્રોહિબિશનની રીટ સામાન્ય રીતે ત્યારે જ જારી કરવામાં આવે છે જ્યારે ગૌણ કોર્ટ અથવા ટ્રિબ્યુનલ (a) અધિકારક્ષેત્ર વગર અથવા અધિકારક્ષેત્રની બહાર જઈને કાર્યવાહી કરે છે; (b) કુદરતી ન્યાયના નિયમોનું ઉલ્લંઘન કરીને કાર્યવાહી કરે છે; (c) એવા કાયદા હેઠળ કાર્યવાહી કરે છે જે પોતે અલ્ટ્રા વાયરસ અથવા બિનબંધારણીય છે; અથવા (d) મૂળભૂત અધિકારોના વિરોધાભાસમાં કાર્યવાહી કરે છે. વધુમાં રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે ઉપરોક્ત નિર્ણયમાં, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે વધુમાં અવલોકન કર્યું છે અને આયોજન કર્યું છે કે આર્ટિકલ ૨૨૬ હેઠળ ઉપલબ્ધ હોય તેવી પ્લેનરી જ્યુરિસ્ડિક્શનના ઉપયોગને નિયંત્રિત કરતા સિદ્ધાંતોનું સખતપણે પાલન કરવું જોઈએ અને પ્રોહિબિશનની રીટ ફક્ત અત્યંત દુર્લભ કેસોમાં જ જારી કરવી જોઈએ અને વધુમાં આર્ટિકલ ૨૨૬ હેઠળ પ્રોહિબિશનની રીટ જારી થાય તે પહેલાં અધિકારક્ષેત્રનો સંપૂર્ણ અભાવ હોવો આવશ્યક છે.

એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે વર્તમાન કેસમાં એવું કહી શકાય નહીં કે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટને સીપીસીના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧(એ) હેઠળ આદેશ પસાર કરવાનું કોઈ અધિકારક્ષેત્ર જ નથી. વધુમાં રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે એવું કહી શકાય નહીં કે અધિકારક્ષેત્રનો સંપૂર્ણ અભાવ છે, જે પ્રોહિબિશનની રીટની વોરંટ આપે છે.

પ.ર. અપીલકર્તાઓ – મૂળ સામાવાળાઓના વિદ્વાન વકીલશ્રી મહેતાએ તેમની ઉપરોક્ત રજૂઆતોના સમર્થનમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના અન્ય એક નિર્ણય પર પણ ભારે આધાર રાખ્યો છે જે ઇશા બીવી વતી સગીર ઉમાઈબેન બીવી વિરુદ્ધ ટેક્સ રિકવરી ઓફિસર અને એડિશનલ પી.એ. ટૂ કલેક્ટર, કિપલોન ના કેસમાં (૧૯૭૬) ૧ એસસીસી ૭૦ (ફકરા પ) માં નોંધાયેલ છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે ઉપરોક્ત નિર્ણયમાં, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા એવું આયોજન કરવામાં આવ્યું છે કે પ્રોહિબિશનની રીટ મેળવવા માટે અરજદારે જે અધિકારી અથવા સત્તાધિકારી સામે ફરિયાદ કરવામાં આવી છે તેના દ્વારા કાર્યવાહી કરવાના અધિકારક્ષેત્રની સંપૂર્ણ ગેરહાજરી પ્રદર્શિત કરવી પડશે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે પ્રોહિબિશનની રીટ જારી કરવા માટે આ કોર્ટના અધિકારક્ષેત્રને બોલાવવાની શ્રેશોલ્ડ માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા ખૂબ જ ઉચ્ચ સ્તરે નક્કી કરવામાં આવી છે જેથી ટ્રિબ્યુનલ અથવા

સત્તાધિકારીને તેની સમક્ષની બાબત સાથે આગળ વધતા અટકાવતા પહેલા અધિકારક્ષેત્રની સંપૂર્ણ ગેરહાજરી આવશ્યક બને.

૫.૩. વધુમાં રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે ભારતના બંધારણના આર્ટિકલ ૨૨૬ હેઠળ હાઇકોર્ટ દ્વારા પ્રોહિબિશનની રીટ જારી કરી શકાય તે પહેલાં અધિકારક્ષેત્રના સંપૂર્ણ અભાવ પરનો ભાર માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના સ્ટેન્ડર્ડ ચાર્ટર્ડ બેંક અને અન્ય વિરુદ્ધ ડિરેક્ટોરેટ ઓફ એનફોર્સમેન્ટ અને અન્ય ના અન્ય કુલ બેન્ચ નિર્ણયમાં પુનરાવર્તિત કરવામાં આવ્યો છે જે **એઆઈઆર ૨૦૦૬ એસસી ૧૩૦૧ (ફકરા ૨૩)** માં નોંધાયેલ છે, જેમાં એવું આયોજન કરવામાં આવ્યું છે કે સામાન્ય રીતે જે વ્યક્તિને કારણ દર્શાવો નોટિસ જારી કરવામાં આવી છે તેણે સંબંધિત સત્તાધિકારી સમક્ષ કારણ દર્શાવીને પોતાનો કેસ રજૂ કરવો જોઈએ અને અલાખોએ તે તબક્કે નોટિસમાં દખલ કરવામાં અનિરુદ્ધ રાખવી જોઈએ સિવાય કે નોટિસ સ્પષ્ટપણે કાયદાના અધિકાર વગર જારી કરવામાં આવી હોય.

એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે તેથી, ઉપરોક્ત નિર્ણયોમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા નિર્ધારિત કાયદાના પ્રકાશમાં, વર્તમાન કેસની હકીકતોમાં, વિદ્વાન સિંગલ જજે સીપીસીના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧(એ) ની

જોગવાઈઓ હેઠળ આંક ૧ ની નીચે અન્ય કોઈ આદેશ પસાર કરતા વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટને અટકાવવામાં ભૂલ કરી છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે વર્તમાન કેસ માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા નિર્ધારિત those વ્યાપક શ્રેણીઓમાંથી કોઈપણમાં આવતો નથી જે પ્રોહિબિશનની રીટ જારી કરવા માટેની પૂર્વ-જરૂરીયાતો છે.

૫.૪. વધુમાં રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે વર્તમાન કેસમાં એવું નથી કે કારણ દર્શાવો નોટિસ જારી કરવાનું સંપૂર્ણપણે અધિકારક્ષેત્ર વગરનું હતું. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે સિવિલ કોર્ટ પોતાની સ્વયં પ્રેરણાથી સીપીસીના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧ ના અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરવા માટે સક્ષમ છે અને જો તે સંતુષ્ટ થાય કે દાવો રજૂ કરવાની શરતો પૂરી થાય છે તો દાવો રજૂ કરી શકે છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે તેથી, વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ વાદીને કારણ દર્શાવવા માટે આહ્વાન કરવાના તેના અધિકારક્ષેત્રની અંદર હતી કે કેમ કાર્યવાહીના કારણનો ખુલાસો કરવામાં નિષ્ફળ જવા બદલ દાવો રજૂ ન કરવો જોઈએ, કારણ કે સીપીસીના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧ માં "shall" શબ્દનો ઉપયોગ વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ પર કાર્યવાહીના કારણનો ખુલાસો ન કરતા દાવાને રજૂ કરવાની ફરજ લાદે છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે તેથી, ચૂકે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ પોતાની સ્વયં પ્રેરણાથી પણ દાવો રજૂ કરવા માટે સક્ષમ છે, તેથી વર્તમાન કેસ

તેને સોંપવામાં આવેલા અધિકારક્ષેત્રને ઓળંગવાનો પણ નથી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે વર્તમાન કેસની હકીકતો અને સંજોગો માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા પ્રોહિબિશનની રીટ જારી કરવા માટે નિર્ધારિત "અધિકારક્ષેત્રનો અભાવ" ની શ્રેશોલ્ડ આવશ્યકતાને પાર કરતા નથી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે વર્તમાન કેસની હકીકતો પર પ્રોહિબિશનની રીટ જારી કરવા માટેની કોઈપણ પૂર્વ-શરતો આકર્ષિત થતી નથી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે તેથી, વિદ્વાન સિંગલ જજે તારીખ ૦૮/૦૩/૨૦૧૩ ના રોજ પસાર કરવામાં આવેલા આદેશ દ્વારા જારી કરાયેલ કારણ દર્શાવો નોટિસ સાથે આગળ વધતા વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટને અટકાવતી પ્રોહિબિશનની રીટ જારી કરવામાં ભૌતિક ભૂલ કરી છે, કારણ કે તે માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા નિર્ધારિત સ્થિર સિદ્ધાંતોની વિરુદ્ધ છે.

પ.પ. અપીલકર્તાઓના વિદ્વાન વકીલશ્રી મહેતા દ્વારા વધુમાં રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે અન્યથા પણ વિદ્વાન સિંગલ જજે સિવિલ કોર્ટ સામે પ્રોહિબિશનની રીટ જારી કરીને ભારતના બંધારણના આર્ટિકલ ૨૨૬ હેઠળ સત્તાઓનો ઉપયોગ કરવામાં ભૌતિક ભૂલ કરી છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે વર્તમાન કેસમાં સિવિલ કોર્ટ સામે વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા ભારતના બંધારણના આર્ટિકલ ૨૨૬

હેઠળ સત્તાઓનો ઉપયોગ કરવાની પરવાનગી નહોતી અને તેથી, સામેવાળો આદેશ પણ રદ કરવાપાત્ર છે.

તેમની ઉપરોક્ત રજૂઆતના સમર્થનમાં, અપીલકર્તાઓના વિદ્વાન વકીલે માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના રાધે શ્યામ વિરુદ્ધ ઢબી નાથ ના કેસમાં **(૨૦૧૫) ૫ એસસીસી ૫૨૩** [ફકરા ૨૫ અને ૨૯] માં આપેલા નિર્ણય પર આધાર રાખ્યો છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે ઉપરોક્ત નિર્ણયમાં, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે ખાસ કરીને અવલોકન કર્યું છે કે સિવિલ કોર્ટના ન્યાયિક આદેશો ભારતના બંધારણના આર્ટિકલ ૨૨૬ હેઠળ રીટ અધિકારક્ષેત્ર હેઠળ આધીન નથી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે **સૂર્ય દેવ રાય વિરુદ્ધ રામ ચંદર રાય માં (૨૦૦૩) ૬ એસસીસી ૬૭૫** માં આપવામાં આવેલો વિરોધી દૃષ્ટિકોણ રદ (ઓવરરુલ) કરવામાં આવ્યો છે.

પ.૬. અપીલકર્તાઓ – મૂળ સામાવાળાઓના વિદ્વાન વકીલશ્રી મહેતા દ્વારા વધુમાં રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે અન્યથા પણ અત્રેના સામાવાળાઓ – મૂળ વાદીઓ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી સ્પેશિયલ સિવિલ અરજી કે જેણે પીટીશનના ફકરા ૮એ માં સર્ટીઓરારીની રીટની પણ પ્રાર્થના કરી હતી તે સામેવાળા આદેશ તારીખ ૦૮/૦૩/૨૦૧૩ ને પડકારતી હતી, તે જાળવી

રાખવાપાત્ર નહોતી, આ હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને કે જે કોર્ટ/ટ્રિબ્યુનલનો આદેશ પડકારવામાં આવ્યો હતો તેને રીટ પિટિશનમાં પક્ષકાર સામાવાળા બનાવવામાં આવ્યા ન હતા. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના ઉદિત નારાયણ સિંહ મલપાહારિયા વિરુદ્ધ એડિશનલ મેમ્બર, બોર્ડ ઓફ રેવેન્યુ, બિહાર ના કેસમાં **એઆઈઆર ૧૯૬૩ એસસી ૭૮૬, [ફકરા ૧૨]** ના નિર્ણયના પ્રકાશમાં આવી ભૂલ રીટ પિટિશન માટે જીવલેણ હતી, જેમાં એવું આયોજન કરવામાં આવ્યું છે કે સર્ટીઓરારીની રીટમાં જે ટ્રિબ્યુનલ અથવા સત્તાધિકારીનો આદેશ રદ કરવાની માંગ કરવામાં આવી છે તે આવશ્યક પક્ષકારો છે.

૬. સુઓ મોટુ સત્તાઓનો ઉપયોગ કરવો:

૬.૧. હવે, જ્યાં સુધી આ પ્રશ્ન છે કે શું સિવિલ કોર્ટ પોતાની સ્વયં પ્રેરણાથી (સુઓ મોટુ) સીપીસીના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧ હેઠળ સત્તાઓનો ઉપયોગ કરી શકે છે, અપીલકર્તાઓ – મૂળ સામાવાળાઓના વિદ્વાન વકીલશ્રી મહેતા દ્વારા ભારપૂર્વક રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે સીપીસીના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧ માં ઉપયોગમાં લેવાયેલી ભાષા પોતે જ જવાબ છે. એવું રજૂઆત કરવામાં આવી છે ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧ ના શરૂઆતના શબ્દો "દાવો નીચેના કેસોમાં રજૂ કરવામાં

આવશે..." છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે "shall" શબ્દના ઉપયોગને કારણે ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧ (એ) ફરજિયાત ભાષામાં ઘડવામાં આવ્યો છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧ ની શરૂઆતની લીટીઓમાં આવી ફરજિયાત ભાષાનો ઉપયોગ સિવિલ કોર્ટ સત્તાધિકારી પર જો તેમાં દર્શાવેલી શરતો સંતોષાય તો દાવો રજૂ કરવાની ફરજ લાદે છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે તેથી, ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧ માત્ર સિવિલ કોર્ટને દાવો રજૂ કરવા માટે સક્ષમ બનાવતું નથી પરંતુ કનડગતભરી કાર્યવાહીના ચાલુ રહેવાને અટકાવવા માટે તે સત્તાનો ઉપયોગ કરવાની જવાબદારી કોર્ટ પર લાદે છે.

તેમની ઉપરોક્ત રજૂઆતના સમર્થનમાં, અપીલકર્તાઓના વિદ્વાન વકીલશ્રી મહેતાએ માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત તેમજ આ કોર્ટ અને દિલ્લી હાઈકોર્ટના નીચેના નિર્ણયો પર ભારે આધાર રાખ્યો છે:

(૧) સલીમ ભાઈ વિરુદ્ધ મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય (૨૦૦૩) ૧ એસસીસી ૫૫૭, [ફકરા ૯].

(૨) સોપન સુખદેવ સાબળે વિરુદ્ધ આસિસ્ટન્ટ ચેરિટી કમિશનર (૨૦૦૫) ૩ એસસીસી ૧૩૭, [ફકરા ૧૦, ૧૭].

(૩) મહારાજ શ્રી માનવેન્દ્રસિંહજી રણજીતસિંહજી જાડેજા વિરુદ્ધ રાજમાતા વિજયકુંવરબા ૧૯૯૮ (૨) જીએલએચ ૮૨૩, [ફકરા ૧૪].

(૪) શ્રદ્ધેય રવિન્દ્ર કિશોર સિંહ વિરુદ્ધ શ્રીમતી મંજુલા ભૂષણ ૧૬૬ (૨૦૧૦) ડીએલટી ૧૨૧, [ફકરા ૧૭].

(૫) કમલા વિરુદ્ધ કે.ટી. એશ્વરા સા (૨૦૦૮) ૧૨ એસસીસી ૬૬૧, [ફકરા ૨૬, ૨૮, ૩૦].

(૬) પોપટ અને કોટેયા પ્રોપર્ટી વિરુદ્ધ સ્ટેટ બેંક ઓફ ઇન્ડિયા (૨૦૦૫) ૭ એસસીસી ૫૧૦ [ફકરા ૨૨, ૨૩].

(૭) ટી. અરવિંદંદમ વિરુદ્ધ ટી.વી. સત્યપાલ (૧૯૭૭) ૫ એસસીસી ૫૬૭, ફકરા ૫].

ઉપરોક્ત નિર્ણયો પર આધાર રાખીને, અપીલકર્તાઓના વિદ્વાન વકીલશ્રી મહેતા દ્વારા ભારપૂર્વક રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે વાસ્તવમાં દાવાની કોઈપણ તબક્કે સીપીસીના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧ હેઠળ સત્તાઓનો ઉપયોગ કરવાની ફરજ વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ પર લાદવામાં આવી છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ પણ દાવાની નોંધણી કરતા પહેલા અથવા સામાવાળાને સમન્સ જારી કર્યા પછી અને ટ્રાયલના પૂર્ણ થયા પહેલાં કોઈપણ

સમયે દાવાની કોઈપણ તબક્કે સીપીસીના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧ હેઠળ સત્તાઓનો ઉપયોગ કરી શકે છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે જેમ કે માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે નિર્ણયોની શ્રેણીમાં આયોજન કર્યું છે કે કોડના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧ નો વાસ્તવિક હેતુ બિનજરૂરી મુકદ્દમાઓને કોર્ટોથી દૂર રાખવાનો છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે જેમ કે વધુમાં અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે અને આયોજન કરવામાં આવ્યું છે કે સીપીસીના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧ હેઠળ દાવો રજૂ કરવા માટે સિવિલ કોર્ટને સક્ષમ બનાવવાનો હેતુ અને ઉદ્દેશ્ય કનડગતભરી મુકદ્દમાઓનો ઝડપી અને નિર્ણાયક અંત સુનિશ્ચિત કરવાનો છે. વધુમાં રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે લિવરપૂલ એન્ડ લંડન એસ.પી. એન્ડ આઈ એસોસિએશન લિમિટેડ વિરુદ્ધ એમ.વી. સી સક્સેસ અને અન્ય (૨૦૦૪) ૯ એસસીસી ૫૧૨ ના કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે તેમ, ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧(એ) ની પાછળનો અંતર્નિહિત વિચાર એ છે કે જ્યારે કોઈ કાર્યવાહીના કારણનો ખુલાસો થતો નથી, ત્યારે કોર્ટો મુકદ્દમાની સુનાવણી સાથે અનાવશ્યકપણે બોજિલ બનશે નહીં. ઉપરોક્ત નિર્ણય પર આધાર રાખીને, અપીલકર્તાઓના વિદ્વાન વકીલશ્રી મહેતા દ્વારા રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે સીપીસીના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧ ના હેતુ અને ઉદ્દેશ્યને ધ્યાનમાં રાખીને અને બનાવટી મુકદ્દમાઓને રોકવા માટે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ પર લાદવામાં આવેલી ફરજને ધ્યાનમાં રાખીને, વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ

પોતાની સ્વયં પ્રેરણાથી સીપીસીના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧ હેઠળ સત્તાઓનો ઉપયોગ કરી શકે છે અને ભલે સામાવાળાઓ સીપીસીના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧ હેઠળ દાવો રજૂ કરવા માટે અરજી કરે કે ન કરે, તેમ છતાં પોતાની સ્વયં પ્રેરણાથી સીપીસીના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧ હેઠળ દાવો રજૂ કરી શકે છે.

૬.૨. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે તેથી, વર્તમાન કેસમાં જ્યારે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે વાદીઓને કારણ દર્શાવો નોટિસ જારી કરી હતી અને વાદીઓને કારણ દર્શાવવા આહ્વાન કર્યું હતું કે કેમ કાર્યવાહીના કારણના ખુલાસાના અભાવના આધારે સીપીસીના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧ હેઠળ દાવો રજૂ ન કરવો જોઈએ, ત્યારે એવું કહી શકાય નહીં કે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ પાસે સંપૂર્ણ અધિકારક્ષેત્રનો અભાવ હતો.

એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે વાસ્તવમાં મૂળ વાદીઓ માટે યોગ્ય ઉપાય પ્રોહિબિશનની રીટ માટે સીધા આ કોર્ટનો સંપર્ક કરવાને બદલે, વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ જવાબ દાખલ કરીને અને આવી ગતિનો વિરોધ કરીને તેનો સંપર્ક કરવાનો હતો. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે તેથી, અન્યથા પણ જ્યારે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષની કાર્યવાહી કારણ દર્શાવો નોટિસના તબક્કે હતી અને વાદીઓએ હજુ વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ જવાબ દાખલ કરવાનો બાકી

હતો, ત્યારે વિદ્વાન સિંગલ જજે અરજી મંજૂર કરવામાં અને પ્રોહિબિશનની રીટ જારી કરવામાં ભૌતિક ભૂલ કરી છે.

૭. તે તબક્કો કે જેના પર ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧ હેઠળ દાવો રજૂ કરી શકાય છે:

૭.૧. અપીલકર્તાઓના વિદ્વાન વકીલશ્રી મહેતાએ રજૂઆત કરી છે કે જેમ કે માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે નિર્ણયોની શ્રેણીમાં અવલોકન કર્યું છે કે ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧ હેઠળ દાવો રજૂ કરવાની સત્તા કોર્ટ દ્વારા કાર્યવાહીના કોઈપણ તબક્કે અને દાવાની નોંધણી કરતા પહેલા અથવા સામાવાળાને સમન્સ જારી કર્યા પછી અને ટ્રાયલના પૂર્ણ થયા પહેલાં કોઈપણ સમયે ઉપયોગમાં લઈ શકાય છે. તેમની ઉપરોક્ત રજૂઆતોના સમર્થનમાં, અપીલકર્તાઓના વિદ્વાન વકીલશ્રી મહેતાએ સોપન સુખદેવ (સુપ્રા) ના કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણય પર ભારે આધાર રાખ્યો છે. તેમણે માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના આઈ.ટી.સી. લિમિટેડ વિરુદ્ધ ડેબ્સ રિકવરી અપીલેટ ટ્રિબ્યુનલ, (૧૯૯૮) ૨ એસસીસી ૭૦, [ફકરા ૧૨, ૧૩] ના અગાઉના નિર્ણય પર અને માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના અઝહર હુસૈન વિરુદ્ધ રાજીવ ગાંધી (૧૯૮૬) સપિલ. એસસીસી ૩૧૫, ફકરા ૧૨] ના અન્ય નિર્ણય પર પણ આધાર રાખ્યો છે, જે નિર્ણયો

સોપન સુખદેવ (સુપ્રા) ના નિર્ણયમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા આધાર તરીકે લેવામાં આવ્યા છે.

૭.૨. અપીલકર્તાઓના વિદ્વાન વકીલશ્રી મહેતાએ વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે સીપીસીના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧ હેઠળ દાવો કોઈપણ તબક્કે અને અપીલના તબક્કે પણ રજૂ કરી શકાય છે, જેને માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના કમલેશ બાબુ વિરુદ્ધ લજપત રાય શર્મા, (૨૦૦૮) ૧૨ એસસીસી ૫૭૭, [ફકરા ૨૧, ૨૨, ૨૩] ના નિર્ણય દ્વારા સમર્થન આપવામાં આવ્યું છે.

૭.૩. અપીલકર્તાઓ – મૂળ સામાવાળાઓના વિદ્વાન વકીલશ્રી મહેતા દ્વારા વધુમાં રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે મુદ્દાઓ તૈયાર કર્યા પછી સહિતના કોઈપણ તબક્કે ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧ હેઠળ દાવો રજૂ કરી શકાય છે તે માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના કાઈસ્ટ ચેરિટેબલ ટ્રસ્ટ એન્ડ એજ્યુકેશનલ ચેરિટેબલ સોસાયટી વિરુદ્ધ પોન્નિયામ્માન એજ્યુકેશનલ ટ્રસ્ટ [(૨૦૧૨) ૮ એસસીસી ૭૦૬ [ફકરા ૧૦, ૧૧, ૧૨]] ના કેસમાં પુનરાવર્તિત કરવામાં આવ્યું છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે આ કોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચે મહારાજ શ્રી માનવેન્દ્રસિંહજી રણજીતસિંહજી જાડેજા વિરુદ્ધ રાજમાતા વિજયકુંવરબા ૧૯૯૮ (૨) જીએલએચ ૮૨૩ ના કેસમાં ખાસ કરીને આયોજન કર્યું છે કે જો દાવો કાર્યવાહીના પ્રારંભિક

તબક્કે રજૂ કરી શકાય છે, તો અમને એવું કોઈ કારણ દેખાતું નથી કે તે કાર્યવાહીના કોઈપણ પછીના તબક્કે કેમ રજૂ કરી શકાતો નથી. વધુમાં એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે કે જો મુદ્દાઓ તૈયાર કર્યા પછી પણ દાવામાં ખામી યથાવત રહે છે, એટલે કે કાર્યવાહીના કારણનો અભાવ, તો સ્પર્ધાત્મક સામાવાળાઓ માટે સીપીસીના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧ હેઠળ દાવો રજૂ કરવા પર આગ્રહ રાખવો હંમેશાં ખુલ્લું છે અને કોર્ટ આવી દલીલ ધ્યાનમાં લેવામાં તેના અધિકારક્ષેત્રની અંદર કાર્ય કરશે. વધુમાં એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે અને આયોજન કરવામાં આવ્યું છે કે સીપીસીના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧, કોર્ટની સત્તાના ઉપયોગ પર કોઈ પ્રતિબંધ કે મર્યાદા મૂકતું નથી અને તે સ્પષ્ટપણે કે આવશ્યક ગર્ભિતાર્થ દ્વારા એવું પ્રદાન કરતું નથી કે ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧ હેઠળની સત્તા ચોક્કસ તબક્કે ઉપયોગમાં લેવી જોઈએ.

૭.૪. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે વર્તમાન કેસમાં વિદ્વાન સિંગલ જજે આ હકીકત ધ્યાનમાં લેવામાં ભૂલ કરી છે કે જ્યારે તારીખ ૦૮/૦૩/૨૦૧૩ ના રોજ આદેશ દ્વારા કારણ દર્શાવો નોટિસ જારી કરવામાં આવી હતી ત્યારે મૂળ વાદીઓના ૩૬ સાક્ષીઓની જુબાની લેવામાં આવી હતી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે દરેક પક્ષે તપાસ કરવા માટે ૨૦૦ થી વધુ સાક્ષીઓ છે અને તેથી ૩૬ સાક્ષીઓની જુબાનીઓ નોંધ્યા પછી પણ, ન્યાયિક સમય અને સંસાધનોની

નોંધપાત્ર રકમ હજુ પણ બાકી છે જેની રોકાણ કરવાની જરૂર રહેશે જો ટ્રાયલ ચાલુ રાખવાની મંજૂરી આપવામાં આવે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે તેથી, મુદ્દાઓ તૈયાર કર્યા પછી પણ કોર્ટ ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧(એ) હેઠળ સત્તાઓનો ઉપયોગ કરવા માટે તેના અધિકારક્ષેત્રની અંદર રહેશે અને તેથી એવું કહી શકાય નહીં કે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે અધિકારક્ષેત્ર વગર અથવા અધિકારક્ષેત્રની બહાર જઈને તારીખ ૦૮/૦૩/૨૦૧૩ ના રોજ આદેશ દ્વારા કારણ દર્શાવો નોટિસ જારી કરીને કાર્ય કર્યું છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે તેથી, વર્તમાન કેસમાં પ્રોહિબિશનની રીટ જારી કરવી અથવા પ્રોહિબિશનની રીટ જારી કરીને વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટને અટકાવતો આદેશ આપવો યોગ્ય નહોતો. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે તેથી, વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલો સામેવાળો ચુકાદો અને આદેશ રદ કરવા અને બાજુ પર મૂકવાપાત્ર છે.

૮. અધિકારોનો ત્યાગ:

૮.૧. અપીલકર્તાઓના વિદ્વાન વકીલશ્રી મહેતા દ્વારા વધુમાં રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે વિદ્વાન સિંગલ જજે સામેવાળા આદેશના ફક્ત ૧૧.૧ માં એવું આયોજન કરવામાં ભૌતિક ભૂલ કરી છે કે અત્રેના અપીલકર્તાઓએ પછીના તબક્કે સીપીસીના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧(એ) હેઠળ દાવો રજૂ કરવાની પ્રાર્થના

કરવાના તેમના અધિકારોનો ત્યાગ કર્યો હતો. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે ઉપરોક્ત તારણ અપીલ ફોમ ઓર્ડર નં. ૪૨૧/૨૦૦૨ માં ૦૫/૧૦/૨૦૦૫ ના રોજ પસાર કરવામાં આવેલા આદેશમાં આ કોર્ટના અવલોકન સાથે અસંગત છે.

વધુમાં રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે વિદ્વાન સિંગલ જજનું અત્રેનું તારણ કે અપીલકર્તાઓએ તેમના અધિકારોનો ત્યાગ કર્યો છે તે સુસ્થાપિત સિદ્ધાંતની વિરુદ્ધ છે કે કાયદા સામે કોઈ એસ્ટોપેલ હોઈ શકે નહીં. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે એસ્ટોપેલનો સિદ્ધાંત એ વેવરના સિદ્ધાંતનો એક ભાગ છે અને પક્ષકારોના મૂળભૂત અધિકારોના સ્ત્રોત કરતાં સગવડનો નિયમ વધુ છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે તેથી, એવું કહી શકાય નહીં કે અપીલકર્તાઓએ આંક ૧૯ ની નીચેના આદેશને ન પડકારવાના કારણે તેમના અધિકારોનો ત્યાગ કર્યો છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧ હેઠળની સત્તાઓ પ્લેનરી છે અને કોર્ટ દ્વારા સુઓ મોટુ પણ ઉપયોગમાં લઈ શકાય છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે કાનૂની જોગવાઈઓના આદેશના પ્રકાશમાં જે કોર્ટોને પોતાની સ્વયં પ્રેરણાથી પણ દાવો રજૂ કરવાની જરૂર છે, અપીલકર્તા દ્વારા દાવો રજૂ કરવાની માંગ કરવાના અધિકારના ત્યાગનો પ્રશ્ન ઊભો થતો નથી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે તેથી, વિદ્વાન સિંગલ જજે

એવું તારણ કાઢવામાં ભૂલ કરી છે કે અપીલકર્તાઓએ તેમના અધિકારોનો ત્યાગ કર્યો છે.

૯. રેસ જ્યુડિકાટા:

૯.૧. અપીલકર્તાઓના વિદ્વાન વકીલશ્રી શાલિન મહેતા દ્વારા વધુમાં રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે વિદ્વાન સિંગલ જજે એવું તારણ કાઢવામાં ભૂલ કરી છે કે સામેવાળો આદેશ રેસ જ્યુડિકાટાના આધારે કાયદામાં ન્યાયોચિત નથી. વર્તમાન કેસની હકીકતો પર રેસ જ્યુડિકાટાનો સિદ્ધાંત લાગુ પડતો નથી તે દલીલને પૂર્વગ્રહ રાખ્યા વિના, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે રેસ જ્યુડિકાટાના આધારે સામેવાળા આદેશની કથિત ન્યાયોચિતતાનો અભાવ એ પ્રોહિબિશનની રીટ જારી કરવા માટેનો માન્ય આધાર બની શકે નહીં. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે અન્યથા પણ વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટનો તારીખ ૦૮/૦૩/૨૦૧૩ ના રોજનો આદેશ રેસ જ્યુડિકાટાના સિદ્ધાંતથી પ્રભાવિત નથી કારણ કે વચગાળાના તબક્કે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે ઓર્ડર VII, નિયમ ૧૧(ડી) હેઠળની અરજી આંક ૧૯ ફગાવી દીધી હતી અને અત્રેના અપીલકર્તાઓ દ્વારા ઓર્ડર VII, નિયમ ૧૧(એ) હેઠળ કોઈ અરજી દાખલ કરવામાં આવી ન હતી. એવું વધુમાં રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે આંક ૧૯ ની

નીચેનો આદેશ પણ આ કોર્ટ સમક્ષ અપીલ ફોમ ઓર્ડર નં. ૫૨૧/૨૦૦૨ માં પડકારનો વિષય નહોતો. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે તેથી, કાર્યવાહીના કારણના અસર્જન માટે દાવો રજૂ કરવાનો પ્રશ્ન કારણ દર્શાવો નોટિસ તારીખ ૦૮/૦૩/૨૦૧૩ જારી કરતા પહેલા ક્યારેય કોઈપણ કોર્ટ દ્વારા ન્યાયિક ચકાસણીનો વિષય નહોતો. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે જ્યારે આ મુદ્દો વિષય વસ્તુના અધિકારક્ષેત્ર વિશે હોય છે, ત્યારે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ એવા દાવાની સુનાવણી કરવા માટે અધિકારક્ષેત્ર હસ્તગત કરી શકતી નથી જે દાવો કાર્યવાહીના કોઈ કારણનો ખુલાસો કરતો નથી.

૧૦. અપીલકર્તાઓના વિદ્વાન વકીલશ્રી શાલિન મહેતા દ્વારા રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે અન્યથા પણ વિદ્વાન સિંગલ જજે પ્રોહિબિશનની રીટ જારી કરતી વખતે અસંગત બાબત ધ્યાનમાં લીધી છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે સામેવાળા આદેશના ફક્ત ૧૧.૨ માં, વિદ્વાન સિંગલ જજે એવું અવલોકન કર્યું છે કે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટનો આદેશ સમાજને ખોટો સંદેશ આપે છે, ખાસ કરીને જ્યારે વિવાદ સીધો વડતાલ ગાદીના સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાય સાથે સંબંધિત છે જે ગઢડા, જૂનાગઢ પ્રદેશ સાથે પણ સંબંધિત છે જે વડતાલ ગાદી સામે આવરી લેવાયેલ છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે વિદ્વાન સિંગલ જજે તારીખ ૦૮/૦૩/૨૦૧૩ ના રોજ આંક ૧ ની નીચે પસાર થયેલા આદેશ સાથે આગળ

વધતા વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટને અટકાવવાનો નિર્ણય કરવામાં વડતાલ ગાદીના સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાય સાથે સંબંધિત વિવાદની ઉપરોક્ત પરિસ્થિતિઓને ધ્યાનમાં લીધી છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે ઉપર દર્શાવેલી પરિસ્થિતિઓનો આ પ્રશ્ન પર કોઈ પ્રભાવ નથી કે શું આ કોર્ટ દ્વારા ભારતના બંધારણના આર્ટિકલ ૨૨૬ હેઠળ અને તે પણ પ્રોહિબિશનની રીટના સંદર્ભમાં તારીખ ૦૮/૦૩/૨૦૧૩ ના આદેશમાં કોઈપણ હસ્તક્ષેપની જરૂર હતી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે તેથી, વિદ્વાન સિંગલ જજે પ્રોહિબિશનની રીટ જારી કરવામાં ભૌતિક ભૂલ કરી છે અને તારીખ ૦૮/૦૩/૨૦૧૩ ના રોજ આંક ૧ ની નીચે પસાર થયેલા આદેશ સાથે વધુ કાર્યવાહી કરતા વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટને અટકાવવામાં ભૌતિક ભૂલ કરી છે.

ઉપરોક્ત રજૂઆતો કરીને અને ઉપરોક્ત નિર્ણયો પર આધાર રાખીને, વર્તમાન અપીલ મંજૂર કરવા અને વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ ચુકાદો અને આદેશ રદ કરવા અને બાજુ પર મૂકવા અને મૂળ વાદીઓને વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા જારી કરાયેલ કારણ દર્શાવો નોટિસનો જવાબ દાખલ કરવા માટે મોકલવા અને વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટને એ નક્કી કરવાની પરવાનગી આપવા માટે વિનંતી કરવામાં આવે છે કે દાવો કાર્યવાહીના કારણનો ખુલાસો કરે

છે કે નહીં અને શું દાવો કાર્યવાહીના કારણનો ખુલાસો ન કરવાના આધારે સીપીસીના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧(એ) હેઠળ રજૂ કરવાપાત્ર છે કે નહીં.

૧૧. વર્તમાન અપીલનો વિરોધ કરનાર સામાવાળાઓ – મૂળ વાદીઓ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલશ્રી એસ.એન. શેલત દ્વારા ભારપૂર્વક વિરોધ કરવામાં આવ્યો છે.

૧૧.૧. સામાવાળાઓ – મૂળ વાદીઓના વિદ્વાન વકીલશ્રી એસ.એન. શેલત દ્વારા ભારપૂર્વક રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે કેસની હકીકતો અને સંજોગોમાં વિદ્વાન સિંગલ જજે આંક ૧ ની નીચે જારી કરાયેલ સુઓ મોટુ કારણ દર્શાવો નોટિસ પર કોઈપણ વધુ આદેશ પસાર કરતા વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટને અટકાવતી પ્રોહિબિશનની રીટ જારી કરવામાં કોઈ ભૂલ કરી નથી, જેના દ્વારા વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે વાદીઓને કારણ દર્શાવવા આહ્વાન કર્યું હતું કે કેમ દાવો સીપીસીના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧(એ) હેઠળ આ કારણસર રજૂ કરી શકાતો નથી કે દાવો કાર્યવાહીના કોઈ કારણનો ખુલાસો કરતો નથી.

૧૧.૨. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે કેસની હકીકતો અને સંજોગોમાં, ખાસ કરીને જ્યારે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા આંક ૫ અને ૧૯ ની નીચે અગાઉ પસાર કરવામાં આવેલો આદેશ માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત સુધી માન્ય રાખવામાં આવ્યો હતો અને સ્પેશિયલ લીવ પિટિશનનો નિકાલ કરતી વખતે, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે દાવાનો શક્ય તેટલી વહેલી તકે અને દિવસ-પ્રતિદિનના ધોરણે નિકાલ કરવાનો નિર્દેશ આપ્યો હતો અને આ હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને કે ત્યારબાદ ટ્રાયલ આગળ વધી અને ૩૬ સાક્ષીઓની તપાસ કરવામાં આવી અને ત્યારબાદ જ્યારે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે સત્તાઓના સુઓ મોટુ ઉપયોગમાં કારણ દર્શાવો નોટિસ જારી કરી અને વાદીઓને કારણ દર્શાવવા આહ્વાન કર્યું કે કેમ દાવો કાર્યવાહીના કોઈ કારણના ખુલાસાના અભાવના આધારે સીપીસીના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧(એ) હેઠળ રજૂ ન કરવો જોઈએ, ત્યારે એવું કહી શકાય કે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે તેના અધિકારક્ષેત્રને ઓળંગ્યું છે અને તેથી વિદ્વાન સિંગલ જજ પ્રોહિબિશનની રીટ જારી કરવામાં ન્યાયોચિત છે.

૧૧.૩. અત્રેના સામાવાળાઓ – મૂળ વાદીઓના વિદ્વાન વકીલશ્રી એસ.એન. શેલત દ્વારા વધુમાં રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે જે તબક્કે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે સુઓ મોટુ અધિકારક્ષેત્ર બોલાવ્યું, તેવું કહી શકાય કે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે તેના

અધિકારક્ષેત્રને ઓળંગ્યું છે અને તેથી પ્રોહિબિશનની રીટની વોરંટ હતી અને તેથી વિદ્વાન સિંગલ જજે પ્રોહિબિશનની રીટ જારી કરવામાં કોઈ ભૂલ કરી નથી.

૧૧.૪. અત્રેના સામાવાળાઓ – મૂળ વાદીઓના વિદ્વાન વકીલશ્રી શેલત દ્વારા રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે સમન્સ જારી કરતા પહેલા, પ્રથમ સુનાવણીમાં વાદીઓની તપાસ કરીને, દાવો સ્પષ્ટપણે કનડગતભરો અને/અથવા ગુણવત્તા વગરનો છે કે કેમ તે સૌપ્રથમ શોધવાની જવાબદારી વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ પર લાદવામાં આવી છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે ત્યારબાદ પણ મુદ્દાઓ તૈયાર કરતી વખતે દાવા તેમજ લેખિત રજૂઆતમાં રહેલા આક્ષેપો અને વિગતોમાંથી પસાર થવાની અને તેને ધ્યાનમાં લેવાની જવાબદારી વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ પર લાદવામાં આવી છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે તેથી, જ્યારે તે તબક્કે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટને એવું જણાયું નહોતું કે દાવો કાર્યવાહીના કોઈ કારણનો ખુલાસો કરતો નથી, ત્યારે તે પછી મોડા તબક્કે અને જ્યારે પક્ષકારો ટ્રાયલ માટે ગયા હોય અને પુરાવા શરૂ થઈ ગયા હોય, તે તબક્કે અને ત્યારબાદ વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ માટે સુઓ મોટુ અધિકારક્ષેત્રના ઉપયોગમાં કારણ દર્શાવો નોટિસ જારી કરવી અને દાવો કાર્યવાહીના કોઈ કારણનો ખુલાસો કરે છે કે નહીં તે ધ્યાનમાં લેવું ખુદ્દું રહેશે નહીં.

૧૧.૫. અત્રેના સામાવાળાઓ – મૂળ વાદીઓના વિદ્વાન વકીલશ્રી એસ.એન. શેલત દ્વારા માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના ટી. અરવિંદંદમ (સુપ્રા) ના કેસમાં આયોજન કરવામાં આવ્યા મુજબ ભારપૂર્વક રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે બનાવટી મુકદ્દમાને વહેલી તકે અટકાવવો જોઈએ અને સીપીસીના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧(એ) નો હેતુ અને ઉદ્દેશ્ય તે જ છે.

અઝહર હુસૈન વિરુદ્ધ રાજીવ ગાંધી ના કેસમાં **એઆઈઆર ૧૯૮૬ એસસી ૧૨૫૩** માં નોંધાયેલા માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણય પર આધાર રાખીને, ભારપૂર્વક રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે સત્તા સોંપવાનો હેતુ એ સુનિશ્ચિત કરવાનો છે કે મુકદ્દમો અર્થહીન ન બને અને નિષ્ફળ સાબિત ન થાય. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે જેમ કે માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે ઉપરોક્ત નિર્ણયમાં અવલોકન કર્યું છે કે આવા મુકદ્દમાને કોર્ટનો સમય રોકવાની પરવાનગી આપવી જોઈએ નહીં અને સીપીસીના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧ હેઠળની સત્તાનો ઉપયોગ એટલા માટે કરવાનો છે જેથી મુકદ્દમાનો વહેલી તકે અંત આવે.

૧૧.૬. અત્રેના સામાવાળાઓ – મૂળ વાદીઓના વિદ્વાન વકીલશ્રી એસ.એન. શેલત દ્વારા માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના સમર સિંહ વિરુદ્ધ કેદાર નાથ અને ઓર્સ ના કેસમાં **એઆઈઆર ૧૯૮૭ એસસી ૧૯૨૬** માં નોંધાયેલા નિર્ણય પર

પણ આધાર રાખવામાં આવ્યો છે અને રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે જેમ કે માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે અવલોકન કર્યું છે અને આયોજન કર્યું છે કે સીપીસીના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧ નો હેતુ અને ઉદ્દેશ્ય એ છે કે સંબંધિત મુકદ્દમેદારોને મુકદ્દમાના માનસિક બોજમાંથી મુક્ત કરવામાં આવે જેથી તેઓ તેમના બાબતોને વ્યવસ્થિત કરી શકે. અત્રેના સામાવાળાઓ – મૂળ વાદીઓના વિદ્વાન વકીલશ્રી શેલત દ્વારા વધુમાં રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે ઉપરોક્ત નિર્ણયમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા એવું પણ અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે કે કાર્યવાહીના કારણના અભાવના આધારે પિટિશનની જાળવી રાખવાની ક્ષમતા લેખિત રજૂઆત દાખલ કર્યા પછી શક્ય તેટલી વહેલી તકે ઉઠાવવી જોઈએ.

૧૧.૭. અત્રેના સામાવાળાઓ – મૂળ વાદીઓના વિદ્વાન વકીલશ્રી શેલત દ્વારા રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે જેમ કે માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના પી.વી. ગુરુ રાજ રેડ્ડી વિરુદ્ધ પી. નીરધા રેડ્ડી એન્ડ ઓર્સ વગેરે ના કેસમાં (૨૦૧૫) ૮ એસસીસી ૩૩૧ માં અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે અને આયોજન કરવામાં આવ્યું છે, સીપીસીના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧ હેઠળ દાવો રજૂ કરવો એ પ્રારંભિક તબક્કે સિવિલ કાર્યવાહીને સમાપ્ત કરવા માટે કોર્ટને સોંપવામાં આવેલી અત્યંત કઠોર સત્તા છે અને પૂર્વશરતો સખત છે.

૧૧.૮. અત્રેના સામાવાળાઓ – મૂળ વાદીઓના વિદ્વાન વકીલશ્રી શેલત દ્વારા વધુમાં રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે પોપટ અને કોટેચા પ્રોપર્ટી વિરુદ્ધ સ્ટેટ બેંક ઓફ ઇન્ડિયા સ્ટાફ એસોસિએશન ના કેસમાં (૨૦૦૫) ૭ એસસીસી ૫૧૦ માં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે તેમ, સીપીસીના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧(એ) હેઠળ ઉપલબ્ધ ઉપાય એ ગુણદોષના આધારે તેનો વિરોધ કરવાના અધિકારને ધ્યાનમાં લીધા વગર દાવાની જાળવી રાખવાની ક્ષમતાને પડકારવા માટે સામાવાળાઓને ઉપલબ્ધ કરાવવામાં આવેલો સ્વતંત્ર ઉપાય છે. કાયદો કોઈપણ તબક્કે એવું પરિકલ્પના કરતો નથી કે ક્યારે વાંધો ઉઠાવી શકાય છે પરંતુ તે સામાવાળાઓની દખલ વગર અથવા લેખિત રજૂઆત દાખલ કર્યા પછી અથવા મુદ્દાઓ તૈયાર થયા પછી પણ ઉઠાવી શકાય છે.

એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે વર્તમાન કેસમાં સીપીસીના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧ હેઠળ કારણ દર્શાવો નોટિસ જારી કરવી સામાવાળાઓના ફાયદા માટે હોઈ શકે છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે જ્યારે સામાવાળાઓ સીપીસીના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧ હેઠળ કાર્યવાહી શરૂ કરી શક્યા ન હતા, ત્યારે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ સીપીસીના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧ હેઠળ સુઓ મોટુ નોટિસ જારી કરવામાં ન્યાયોચિત નથી.

૧૧.૯. અત્રેના સામાવાળાઓ – મૂળ વાદીઓના વિદ્વાન વકીલશ્રી શેલત દ્વારા વધુમાં રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે વાદીઓ દ્વારા ૩૬ સાક્ષીઓની તપાસ કરવામાં આવ્યા પછી સીપીસીના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧ હેઠળ સુઓ મોટુ કાર્યવાહી શરૂ કરવાનું વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ પાસે કોઈ અધિકારક્ષેત્ર નથી, ખાસ કરીને જ્યારે માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે દિવસ-પ્રતિદિનના ધોરણે કાર્યવાહીને ઝડપી બનાવવાનો નિર્દેશ આપ્યો છે.

૧૧.૧૦. અત્રેના સામાવાળાઓ – મૂળ વાદીઓના વિદ્વાન વકીલશ્રી શેલત દ્વારા વધુમાં રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે વર્તમાન કેસમાં વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા અરજી આંક ૧૯ ફગાવી દેવામાં આવ્યા પછી અને હાઈકોર્ટ તથા માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા માન્ય રાખવામાં આવ્યા પછી સામાવાળાઓ સીપીસીના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧ હેઠળ કાર્યવાહી શરૂ કરી શક્યા ન હતા. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે જો સામાવાળાઓએ આ તબક્કે સીપીસીના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧ હેઠળ દાવો રજૂ કરવા માટે અરજી કરવાની હોય, તો તે રેસ જ્યુડિકાટના સિદ્ધાંતો દ્વારા બાર થશે અને કોર્ટની પ્રક્રિયાના દુરુપયોગ સમાન બનશે. તેમની ઉપરોક્ત રજૂઆતના સમર્થનમાં, તેમણે માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના સત્યાધ્યાન ઘોષાલ વિરુદ્ધ દેઓર્જન દેબી ના કેસમાં એઆઈઆર

૧૯૬૦ એસસી ૯૫૧ માં; અર્જુન સિંહ વિરુદ્ધ મોહિન્દ્રા કુમાર ના કેસમાં એઆઈઆર ૧૯૬૫ એસસી ૯૯૩ માં; સુખરાણી વિરુદ્ધ હરિ શંકર ના કેસમાં એઆઈઆર ૧૯૭૯ એસસી ૧૫૩૬ માં અને એમ. નાગભૂષણ વિરુદ્ધ કર્ણાટક રાજ્ય ના કેસમાં એઆઈઆર ૨૦૧૧ એસસી ૧૧૧૩ માં આપેલા નિર્ણયો પર આધાર રાખ્યો છે.

એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે તેથી, મૂળ સામાવાળાઓ માટે જે પરવાનગી નથી, તે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા અને તે પણ સુઓ મોટુ અધિકારક્ષેત્રના ઉપયોગમાં પરવાનગી આપી શકાતી નથી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે તેથી, જ્યારે એવું જણાયું કે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે તેના અધિકારક્ષેત્રને ઓળંગ્યું છે, ત્યારે વિદ્વાન સિંગલ જજે યોગ્ય રીતે પ્રોહિબિશનની રીટ જારી કરી છે.

૧૧.૧૧. અત્રેના સામાવાળાઓ – મૂળ વાદીઓના વિદ્વાન વકીલશ્રી શેલત દ્વારા વધુમાં રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે જો કોર્ટ એ નિષ્કર્ષ પર આવે કે "જ્યારે કોઈ આદેશ ૧૨ વર્ષ પછી સુઓ મોટુ કાર્યવાહી જારી કરતી કોર્ટમાંથી ઉદ્ભવે છે અને આવી નોટિસ આખરે અલ્ટ્રા વાયરસ બને છે, ત્યારે ઉપરોક્ત મુકદ્દમાનો વિરોધ કરવો અને તેની હકીકતો સમજાવવી મુશ્કેલી તરફ દોરી જશે અને

વાદીઓને પૂર્વગ્રહયુક્ત રીતે અસર કરશે, તો કોર્ટ દ્વારા પ્રોહિબિશનની રીટ જારી કરી શકાય છે.

૧૧.૧૨. અત્રેના સામાવાળાઓ – મૂળ વાદીઓના વિદ્વાન વકીલશ્રી શેલત દ્વારા વધુમાં રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે દાવો રજૂ થવાની અસર વચગાળાના આદેશને રદ કરવાની અને વચગાળાના આદેશને બંધ કરવાની રહેશે જે ૨૦૦૨ થી આજ દિન સુધી સામાવાળાઓ સામે અમલમાં હતો. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે તેનાથી પક્ષકારો ફરીથી અપીલ દાખલ કરવા માટે પ્રેરિત થશે અને જો તે પરત મોકલવામાં આવે, તો તે કાર્યવાહીની અનેકવિધતા તરફ દોરી જશે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે તેથી, જ્યારે વિદ્વાન સિંગલ જજે સુઓ મોટુ કાર્યવાહી રદ કરી ત્યારે તેઓ સાચા હતા. તેમની ઉપરોક્ત રજૂઆતના સમર્થનમાં, અત્રેના સામાવાળાઓ – મૂળ વાદીઓના વિદ્વાન વકીલશ્રી શેલત દ્વારા માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત અને મડ્રાસ હાઈકોર્ટના નીચેના નિર્ણયો પર આધાર રાખવામાં આવ્યો છે.

૧. બેંગાલ ઇમ્યુનિટી કંપની લિમિટેડ વિરુદ્ધ બિહાર રાજ્ય એઆઈઆર ૧૯૫૫ એસસી ૬૬૧ (ફકરા ૭ અને ૮)

૨. કલકત્તા ડિસ્કાઉન્ટ કો લિમિટેડ વિરુદ્ધ ઇન્કમ ટેક્સ ઓફિસર, કંપનીઝ ડિસ્ટ્રિક્ટ I, કલકત્તા એઆઈઆર ૧૯૬૧ એસસી ૩૭૨ (ફકરા ૨૭ થી ૨૯)

૩. જસ્ટિસ રિપુસુદાન દયાલ (નિવૃત્ત) એન્ડ ઓર્સ વિરુદ્ધ મધ્ય પ્રદેશ રાજ્ય એન્ડ ઓર્સ (૨૦૧૫) ૫ એસસીસી ૫૭૩ (ફકરા ૩૭ અને ૩૮)

૪. સ્ટેટ શ્રુ સ્પેશિયલ સેલ, ન્યુ દિલ્લી વિરુદ્ધ નવજોત સંધુ @ અફશાન ગુરુ ૨૦૦૩(૫) જેટી ૬૦૫ (ફકરા ૨૧)

૫. લક્ષ્મીન્દારા તીરથ સ્વામીર ઓફ શિરૂર મઠ વિરુદ્ધ કમિશનર, હિન્દુ રિલિજિયસ એન્ડોવમેન્ટ્સ, મદ્રાસ એઆઈઆર ૧૯૫૨ મદ્રાસ ૬૧૩.

૧૧.૧૩. અત્રેના સામાવાળાઓ – મૂળ વાદીઓના વિદ્વાન વકીલશ્રી શેલત દ્વારા વધુમાં રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે કોર્ટની પ્રક્રિયાના દુરુપયોગ ઉપરાંત, ન્યાયિક મંચ સમયના અવાજ અને અયુક્ત સમય પછી, મુદ્દાઓ તૈયાર થયા પછી અને ૩૬ સાક્ષીઓના પુરાવા નોંધાયા પછી કોઈપણ સુઓ મોટુ કાર્યવાહી શરૂ કરી શકતું નથી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે ભલે ઓર્ડર VII નિયમ

૧૧ કાર્યવાહી શરૂ કરવા માટે કોઈ સમય મર્યાદા પ્રદાન કરતું નથી, તેમ છતાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે હંમેશાં એવું આયોજન કર્યું છે કે કોર્ટે મોડા તબક્કે આવા અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરવામાં ધીમી હોવી જોઈએ. તેમની ઉપરોક્ત રજૂઆતના સમર્થનમાં, અત્રેના સામાવાળાઓ – મૂળ વાદીઓના વિદ્વાન વકીલશ્રી શેલત દ્વારા માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત અને આ કોર્ટના નીચેના નિર્ણય પર આધાર રાખવામાં આવ્યો છે.

I. વિઠ્ઠલભાઈ પ્રાઈવેટ લિમિટેડ વિરુદ્ધ ભારત યુનિયન એઆઈઆર ૨૦૦૫ એસસી ૧૮૯૧.

II. રામ પ્રકાશ ગુપ્તા એન્ડ ઓર્સ વિરુદ્ધ રાજીવ કુમાર ગુપ્તા એન્ડ ઓર્સ ૨૦૦૭ (૩) જીએલએચ ૬૫૯.

III. સીઆરએ નં. ૨૯૧/૨૦૧૧ માં ૧૪/૦૩/૨૦૧૨ ના રોજ આપવામાં આવેલો આ કોર્ટનો નિર્ણય.

૧૨.૦. હવે, જ્યાં સુધી અપીલકર્તાઓ – મૂળ સામાવાળાઓના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા નિર્ણયો પર આધાર રાખવાનો સંબંધ છે, અત્રેના સામાવાળાઓ – મૂળ વાદીઓના વિદ્વાન વકીલશ્રી શેલત દ્વારા રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે બે કેસો સિવાય બાકીના તમામ કેસોમાં ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧ હેઠળની સત્તા પ્રારંભિક

તબક્કે ઉપયોગમાં લેવામાં આવી છે અને ટ્રાયલની શરૂઆત પછી નહીં. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે તેથી, અપીલકર્તાઓ – મૂળ સામાવાળાઓના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા જે નિર્ણયો પર આધાર રાખવામાં આવ્યો છે તે હાથ પરના કેસની હકીકતો પર લાગુ થશે નહીં અને ખાસ કરીને તે તબક્કે નહીં જિસ પર વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે સુઓ મોટુ અધિકારક્ષેત્રના ઉપયોગમાં કારણ દર્શાવો નોટિસ જારી કરી છે.

૧૨.૧. હવે, જ્યાં સુધી અપીલકર્તાઓના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા રાધે શ્યામ (સુપ્રા) ના કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણય પર આધાર રાખવાનો સંબંધ છે અને અપીલકર્તાઓ વતી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે વિદ્વાન સિંગલ જજ સિવિલ કોર્ટના આદેશ સામે રીટ જારી કરી શક્યા ન હતા, અત્રેના સામાવાળાઓ – મૂળ વાદીઓના વિદ્વાન વકીલશ્રી શેલત દ્વારા રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે એક તરફ અપીલકર્તાઓ વતી એવું દૂષિત કરવામાં આવ્યું છે કે વિદ્વાન ટ્રાયલ ન્યાયાધીશ દ્વારા કોઈ આદેશ પસાર કરવામાં આવ્યો નથી અને તેથી લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ જાળવી રાખવાપાત્ર છે અને બીજી તરફ એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના રાધે શ્યામ (સુપ્રા) ના કેસના નિર્ણયના પ્રકાશમાં, વિદ્વાન સિંગલ જજ સિવિલ કોર્ટના આદેશ સામે રીટ જારી કરી શક્યા ન હતા. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે દલીલો

વિરોધાભાસી છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે જો દલીલો સ્વીકારવામાં આવે, તો અપીલકર્તાઓ લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ દાખલ કરી શક્યા ન હોત કારણ કે સિવિલ કોર્ટના નિર્ણયને રદ કરતા વિદ્વાન સિંગલ જજના ચુકાદા સામે કોઈ લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ સૂતી નથી.

૧૨.૨. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે અન્યથા પણ ઉપરોક્ત રજૂઆત સ્વીકારી શકાતી નથી કારણ કે મૂળ પિટિશનરોએ પ્રોહિબિશનની રીટ માટે રાહત માંગીને ભારતના બંધારણના આર્ટિકલ ૨૨૬ હેઠળ આ કોર્ટના અધિકારક્ષેત્રને બોલાવ્યું હતું અને વિદ્વાન સિંગલ જજે પ્રોહિબિશનની રીટ જારી કરી છે.

૧૨.૩. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે તેવી જ રીતે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટને પક્ષકાર સામાવાળા તરીકે સામેલ કરવાના અભાવે અને પક્ષકાર સામાવાળા તરીકે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટના બિન-જોડાણના અભાવે અપીલકર્તાઓ વતી રજૂઆત કે પિટિશન રદ કરવાપાત્ર હતી કારણ કે મૂળ પિટિશનરોએ સર્ટીઓરારીની રીટની પ્રાર્થના કરી હતી અને તેથી પિટિશન રદ કરવાપાત્ર હતી, આ સંદર્ભમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે વર્તમાન કેસમાં વિદ્વાન સિંગલ જજે સર્ટીઓરારીની કોઈ રીટ જારી કરી નથી પરંતુ ભારતના બંધારણના આર્ટિકલ ૨૨૬ હેઠળ સત્તાઓના ઉપયોગમાં વિદ્વાન સિંગલ જજે પ્રોહિબિશનની રીટ જારી

કરી છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે તેથી, ઉપરોક્ત રજૂઆતોમાં કોઈ દમ નથી.

૧૨.૪. અત્રેના સામાવાળાઓ – મૂળ વાદીઓના વિદ્વાન વકીલશ્રી એસ.એન. શેલત દ્વારા વધુમાં રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે કેસની હકીકતોમાં પણ, શરૂઆતમાં અરજી આંક ૧૯ રજૂ કરતી વખતે ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧ હેઠળ દાવો હતો, આ તબક્કે સામાવાળાઓ સીપીસીના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧ (એ) હેઠળ દાવો ઉઠાવી શક્યા હોત અને તે તબક્કે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ દાવા પર વિચાર કરવો જરૂરી હતો. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે અપીલ ફોમ ઓર્ડરમાં વાસ્તવમાં સામાવાળાઓ વતી એવું દૂષિત કરવામાં આવ્યું હતું કે દાવો કાર્યવાહીના કારણનો ખુલાસો કરતો નથી. અપીલ ન્યાયાધીશે સામાવાળાઓને ઉપરોક્ત રજૂઆત કરવાની પરવાનગી આપી ન હતી અને વાસ્તવમાં અલગ અરજી દ્વારા ઉપરોક્ત દાવો ઉઠાવવાની પરવાનગી આપી હતી, જો કે ત્યારબાદ સામાવાળાઓ દ્વારા આવી કોઈ અરજી દાખલ કરવામાં આવી ન હતી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે જેમ કે વિદ્વાન અપીલ ન્યાયાધીશે અરજી આંક ૫ નો નિર્ણય કરતી વખતે પ્રથમ દૃષ્ટિએ કેસ અને સગવડના સંતુલનને ધ્યાનમાં લેતી વખતે ઉપરોક્ત રજૂઆત ધ્યાનમાં લીધી હતી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે તેથી ત્યારબાદ મોડા તબક્કે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ કારણ દર્શાવો

નોટિસ જારી કરવા અને દાવો કાર્યવાહીના કારણનો ખુલાસો કરે છે કે નહીં તે ધ્યાનમાં લેવા ન્યાયોચિત નહોતી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે જ્યારે મુદ્દાઓ નક્કી કરવામાં આવ્યા હતા, ત્યારે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે દાવો અને લેખિત રજૂઆત ધ્યાનમાં લેવાની જરૂર હતી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે જ્યારે પુનઃ-ઘડતર માટે અરજી કરવામાં આવે છે, ત્યારે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે ફરીથી દાવો અને લેખિત રજૂઆત ધ્યાનમાં લેવાની જરૂર હતી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે ૩૬ સાક્ષીઓના પુરાવા પછી, વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે સીપીસીના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧(એ) હેઠળ દાવો રજૂ કરવા માટે સીપીસીના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧ ની જોગવાઈ બોલાવવાનું કોઈ અધિકારક્ષેત્ર નથી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે તેથી, કેસની હકીકતો અને સંજોગોમાં, કેસની હકીકતો અને સંજોગોમાં વિદ્વાન સિંગલ જજે આંક ૧ ની નીચે સુઓ મોટુ નોટિસ સાથે વધુ કાર્યવાહી કરતા અને/અથવા કોઈ આદેશ પસાર કરતા વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટેને અટકાવતી પ્રોહિબિશનની રીટ યોગ્ય રીતે જારી કરી છે.

ઉપરોક્ત રજૂઆતો કરીને અને ઉપરોક્ત નિર્ણયો પર આધાર રાખીને, વર્તમાન લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ ફગાવી દેવાની વિનંતી કરવામાં આવે છે.

૧૩.૦. ઉપરોક્ત રજૂઆતના જવાબમાં, અપીલકર્તાઓ – મૂળ સામાવાળાઓના વિદ્વાન વકીલશ્રી શાલિન મહેતાએ રજૂઆત કરી છે કે અઝહર હુસૈન (સુપ્રા) ના કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણયના પ્રકાશમાં, સામાવાળાઓના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા સમર સિંહ (સુપ્રા) ના કેસમાં નિર્ણય પર આધાર રાખવો સંપૂર્ણપણે ગેરમાર્ગે દોરનારો છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે વાસ્તવમાં ઉપરોક્ત ચુકાદાનો પેરાગ્રાફ નં. ૫ સંપૂર્ણપણે અપીલકર્તાઓ દ્વારા આગળ વધારવામાં આવેલા કેસની તરફેણમાં છે, કારણ કે અઝહર હુસૈન (સુપ્રા) ના કેસમાં નિર્ણય પર આધાર રાખીને માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે તે દલીલને ફગાવી દીધી છે કે એકવાર મુદ્દાઓ તૈયાર થઈ જાય પછી કોર્ટે ટ્રાયલ સાથે આગળ વધવું જ જોઈએ.

૧૩.૧. અપીલકર્તાઓ – મૂળ સામાવાળાઓના વિદ્વાન વકીલશ્રી મહેતા દ્વારા વધુમાં રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે વિઝલભાઈ પ્રાઈવેટ લિમિટેડ (સુપ્રા) નો કેસ હકીકતો પર અલગ પાડવાપાત્ર છે અને તેને તે પ્રસ્તાવ માટે સત્તા તરીકે ગણી શકાતો નથી કે ઓર્ડર ૭ નિયમ ૧૧ હેઠળ અરજી અથવા સત્તાઓનો ઉપયોગ ચોક્કસ તબક્કે અથવા તે પહેલાં પસંદ કરવો આવશ્યક છે અને જો તેમ ન કરવામાં આવે તો આવી સત્તાઓના ઉપયોગ માટે તે જીવલેણ છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે વિઝલભાઈ પ્રાઈવેટ લિમિટેડ (સુપ્રા) ના કેસમાં

એવું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું કે વહેલો દાવો પણ સારી ગુણવત્તાવાળો હોઈ શકે છે અને જ્યાં સુધી કોર્ટને કેસ સાંભળવાનું અધિકારક્ષેત્ર હતું, ત્યાં સુધી દાવો વહેલો હતો અને તેથી જાળવી રાખવાપાત્ર ન હતો તે પ્રશ્ન સંબંધિત કોર્ટની વિવેકબુદ્ધિની બાબત હતી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે વિઝલભાઈ પ્રાઇવેટ લિમિટેડ (સુપ્રા) ના કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત સમક્ષના કેસમાં લીઝની મુદત પૂરી થતા પહેલાં લેસર દ્વારા કબજા માટે દાવો દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે આ સંદર્ભમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે એવું પ્રશ્ન કરવા માટે કૃપા કરી હતી કે દાવો વહેલો હતો તેવી દલીલ સામાવાળાઓ દ્વારા ત્વરિતપણે ઉઠાવવી આવશ્યક છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે વિઝલભાઈ પ્રાઇવેટ લિમિટેડ (સુપ્રા) ના કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતનો નિર્ણય તે પ્રસ્તાવ માટે સત્તા તરીકે ઊભો નથી કે સીપીસીના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧ (એ) હેઠળ ઉપલબ્ધ હોય તેવી બિન-જાળવણી ક્ષમતાની અન્ય તમામ દલીલો પણ તેટલી જ ત્વરિતપણે ઉઠાવવી આવશ્યક છે.

૧૩.૨. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે સોપન સુખદેવ અને સલીમ (સુપ્રા) ના કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણય તાજેતરમાં આર.કે. રોજા વિરુદ્ધ યુ.એસ. રાયુડુ એન્ડ અનર ના કેસમાં (૨૦૧૬) એસસીસી ઓનલાઇન એસસી ૬૮૨ માં નોંધાયેલ છે તેમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા

પુનરાવર્તિત કરવામાં આવ્યા છે અને તે પુનરાવર્તિત કરવામાં આવ્યું છે કે સીપીસીના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧ હેઠળ કોઈપણ તબક્કે દાવો રજૂ કરી શકાય છે.

૧૩.૩. એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે સામાવાળાઓ દ્વારા બાર સમક્ષ ટંકાયેલાં કાયદાકીય નિર્ણયોમાંથી એકપણ નિર્ણય એવી પરિસ્થિતિ સાથે વ્યવહાર કરતો નથી જ્યાં સિવિલ પ્રોસીજર કોડના ઓર્ડર VII રુલ ૧૧ હેઠળ વર્તમાન કેસની જેમ કારણ બતાવો નોટિસ જારી કરવામાં આવી હતી. એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે તેથી, સામાવાળાઓ દ્વારા ટંકાયેલા તમામ ચુકાદાઓ તથ્યોના આધારે સ્પષ્ટપણે અલગ પડે છે અને વર્તમાન કેસમાં સામેલ મુદ્દાને સંબોધતા નથી.

ઉપરોક્ત રજૂતાઓ કરીને, વર્તમાન લેટર્સ પેટન્ટ અપીલને મંજૂર કરવા અને વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા પાસ કરવામાં આવેલ સામેરી ચુકાદો અને હુકમ રદ કરવા અને બાજુ પર મૂકવા તથા વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટને સીપીસીના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧(એ) ની સત્તાઓનો ઉપયોગ કરવાની અને અરજીમાં દાવો કારણ દર્શાવે છે કે નહીં તે ધ્યાનમાં લેવાની મંજૂરી આપવા વિનંતી કરવામાં આવે છે.

૧૪. સંબંધિત પક્ષકારોના વિદ્વાન એડવોકેટ્સને લંબાઈથી સાંભળવામાં આવ્યા.

૧૪.૧ શરૂઆતમાં જ, એ નોંધવું જરૂરી છે કે વર્તમાન કેસમાં ભારતના બંધારણની આર્ટિકલ ૨૨૬ હેઠળની સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને, વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા સર્ટિઓરરી/પ્રોહિબિશનની રિટ જારી કરવામાં આવી છે અને વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ – વિદ્વાન ત્રીજા એડિશનલ સિનિયર સિવિલ જજ, નડિયાદને સ્પેશિયલ સિવિલ સૂટ નં. ૧૫૬/૨૦૦૨ માં સીપીસી ની ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧(એ) ની જોગવાઈઓ હેઠળ અથવા સેક્શન ૧૫૧ હેઠળ આંક ૧ ની નીચે ભવિષ્યમાં કોઈ હુકમ પસાર કરતા અટકાવવામાં આવ્યા છે. ભારતના બંધારણની આર્ટિકલ ૨૨૬ હેઠળની સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને, વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા સ્પેશિયલ સિવિલ સૂટ નં. ૧૫૬/૨૦૦૨ માં આંક ૧ ની નીચે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૦૮/૦૩/૨૦૧૩ ના હુકમને પણ રદ કરવામાં આવ્યો છે અને બાજુ પર મૂકવામાં આવ્યો છે, જેના દ્વારા વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે મૂળ વાદીઓ પર કારણ બતાવો નોટિસ જારી કરી હતી અને વાદીઓને સીપીસી ની ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧(એ) અને સીપીસી ની સેક્શન ૧૫૧ હેઠળની સત્તાના ઉપયોગમાં કેમ દાવો તે આધારે રદ ન કરવામાં આવે કે દાવો કોઈ કારણ દર્શાવતો નથી, તે અંગે કારણ બતાવવા જણાવ્યું હતું.

૧૫. સંબંધિત પક્ષકારોના વિદ્વાન કાઉન્સિલને સાંભળ્યા પછી, આ કોર્ટના વિચારણા માટે નીચેના પ્રશ્નો ઉભા થાય છે.

એ. શું વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ સુઓ મોટો વાદીઓ પર નોટિસ જારી કરી શકે છે અને સીપીસી ના ઓર્ડર VII રુલ ૧૧ હેઠળની સત્તાઓના ઉપયોગમાં દાવો કેમ રદ ન કરવામાં આવે તે અંગે કારણ બતાવવા વાદીઓને બોલાવી શકે છે?

બી. સીપીસી ના ઓર્ડર VII રુલ ૧૧ ની જોગવાઈ કયા તબક્કે લાગુ કરી શકાય છે?

સી. કેસના તથ્યો અને સંજોગોમાં, શું વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે સીપીસી ના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧(એ) હેઠળની સત્તાઓના ઉપયોગમાં દાવો કેમ રદ ન કરવામાં આવે તે અંગે કારણ બતાવવા માટે સુઓ મોટો નોટિસ જારી કરવામાં યોગ્યતા દાખવી હતી, ખાસ કરીને જ્યારે દાવો પુરાવા નોંધવાના તબક્કે હતો અને કેટલાક સાક્ષીઓની પહેલેથી જ તપાસ થઈ ચૂકી હતી?

ડી. કેસના તથ્યો અને સંજોગોમાં, સીપીસી ના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧(એ) હેઠળની સત્તાઓના ઉપયોગમાં આંક ૧ ની નીચે કોઈ હુકમ પસાર કરતા ટ્રાયલ કોર્ટને અટકાવતી સર્ટિઓરરી/પ્રોહિબિશનની રિટ જારી કરવામાં વિદ્વાન સિંગલ જજ યોગ્ય છે?

૧૬. પ્રથમ ત્રણ પ્રશ્નો એકબીજા સાથે જોડાયેલા છે અને તેથી, તેઓ સાથે મળીને વ્યવહાર કરવામાં આવે છે અને વિચારણામાં લેવાય છે. પ્રથમ ત્રણ પ્રશ્નો ધ્યાનમાં લેતી વખતે સીપીસી ના ઓર્ડર VII રુલ ૧૧ હેઠળની સત્તાઓના ઉપયોગ પર માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટના થોડા ચુકાદાઓનો સૌપ્રથમ સંદર્ભ લેવો જરૂરી છે.

૧૬.૧. ટી. અરિવંદંદમ (સુપ્રા) ના કેસમાં, માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટે અવલોકન કર્યું છે કે જો દાવાના અર્થપૂર્ણ – ન કે ઔપચારિક વાંચનમાં તે સ્પષ્ટપણે મુકદ્દમાબાજી ભરેલો અને ગુણદોષ વિનાનો હોય, મુકદ્દમાનો સ્પષ્ટ અધિકાર દર્શાવતો ન હોય તેવી દ્રષ્ટિએ, તો વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે સીપીસી ના ઓર્ડર VII રુલ ૧૧ હેઠળ પોતાની સત્તાનો ઉપયોગ કરવો જોઈએ, જેમાં કાળજી રાખીને જોવું જોઈએ કે તેમાં જણાવેલ આધાર પૂર્ણ થાય છે. આગળ એવું અવલોકન કરવામાં આવે છે કે જો કિલવર ડ્રાફ્ટિંગે દાવો ઊભો થવાના કારણનો ભ્રમ પેદા

કર્ચો હોય, તો સીપીસી ના ઓર્ડર X હેઠળ પક્ષકારની ઊંડાણપૂર્વક તપાસ કરીને પ્રથમ સુનાવણીમાં જ તેને શરૂઆતમાં જ ડામી દો. આગળ એવું અવલોકન કરવામાં આવે છે કે એક સક્રિય જજ એ બિનજવાબદાર મુકદ્દમાઓનો જવાબ છે. કાઉન્સિલની ફરજ ધ્યાનમાં લેતી વખતે, માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટે ફરરા ૭ માં નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે:

“૭. એક બેદરકાર પક્ષકાર દ્વારા હાઈકોર્ટના વિદ્વાન જજ પર વેદના લાદવામાં આવી તેનો અમને અફસોસ છે. સંબંધિત પક્ષકારે કોર્ટ સમક્ષ એવો કેસ રજૂ કરવા માટે એક કે બીજા વકીલને મનવવામાં સફળતા મેળવી છે જે કપટપૂર્ણ અથવા ખરાબ હતો તે સંજોગો વિશે અમને અફસોસ કરતાં પણ વધુ દુઃખ છે. જો કાઉન્સિલ શંકાસ્પદ અસીલો દ્વારા ગેરમાર્ગે દોરાવાનું ટાળીને સંપૂર્ણપણે કપટપૂર્ણ અને તુરછ મુકદ્દમાઓની છટણી કરે તો તે ન્યાયના હેતુમાં મૂલ્યવાન યોગદાન હોઈ શકે છે. અને એ યાદ રાખીને કે એડવોકેટ એ ન્યાયના અધિકારી છે, તે સમાજ પ્રત્યે ઋણી છે કે અંધારી ક્રિયાઓમાં સહયોગ ન કરે. બાર કાઉન્સિલ ઓફ ઇન્ડિયા, અમને આશા છે કે આ જવાબદારીને સક્રિય કરશે. અમે આ અવલોકનો કરવા માટે મજબૂર છીએ અને આશા રાખીએ છીએ કે મૂલ્યવાન વિવાદો પર ન્યાયિક સમય વિતાવવા અને અમે જેનો નિકાલ કરી રહ્યા છીએ તેવા

બનાવટી મુકદ્દમાના વિક્ષેપને ટાળવા માટે બેંચને બારનો સહકાર સહેલાઈથી મળી રહેશે. આ બિનધાર્મિક સાંકળ મુકદ્દમાનો બીજો નૈતિક પાઠ એ છે કે એક્સ-પાર્ટે ઓર્ડરની ભોળી મંજૂરી મુકદ્દમાના જુગારીઓને સરળ કોર્ટો તરફ લલચાવે છે. જે ન્યાયાધીશ અયોગ્ય કેસોમાં એક્સ-પાર્ટે દબાણ સામે ઝૂકી જાય છે તે ન્યાયિક પ્રક્રિયાને અવમૂલ્યન કરવામાં મદદ કરે છે. યુવાન નિખાલસતા અને સાચી વકીલાત માટે આપણે શ્રી રામશોષની પ્રશંસા કરવી જ જોઈએ.”

૧૬.૨. ધ ચર્ચ ઓફ ક્રિસ્ટ ચેરિટેબલ ટ્રસ્ટ એન્ડ એજ્યુકેશનલ ચેરિટેબલ સોસાયટી વિ. એમ/એસ. પોન્નિયામ્માન એજ્યુકેશનલ ટ્રસ્ટ જે એઆઈઆર ૨૦૧૨ એસસી ૩૮૧૨ માં નોંધાયેલ છે, તેના કેસમાં, માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટે ફક્ત ૮ થી ૧૦ માં નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે અને ઠેરવ્યું છે:

૮. દાવાની વિગતોની ચકાસણી કરતી વખતે, દાવા માટેના કારણની સામગ્રીઓ નક્કી કરવાની ટ્રાયલ કોર્ટની બંધનકર્તા ફરજ છે. દાવાનું કારણ એ તથ્યોનું બંડલ છે જે તેમને લાગુ પડતા કાયદા સાથે લેવામાં આવે તો વાદીને સામાવાળા સામે રાહત મેળવવાનો અધિકાર આપે છે. વાદીને ડિકી મેળવવા માટે સક્ષમ બનવા માટે સાબિત કરવા માટે જરૂરી

દરેક હકીકત સ્પષ્ટ શરતોમાં દર્શાવવી જોઈએ. "દાવાનું કારણ" શબ્દોનો અર્થ શોધવો યોગ્ય છે. દાવાના કારણમાં સામાવાળા દ્વારા કરવામાં આવેલ કેટલાક કૃત્યનો સમાવેશ થવો જોઈએ કારણ કે આવા કૃત્યની ગેરહાજરીમાં દાવાનું કોઈ કારણ ઉદ્ભવી શકે નહીં.

૯. એ.બી.સી. લેમિનાર્ટ પ્રા. લિમિટેડ અને એનઆર. વી. એ.પી. એજન્સીઝ, સેલમ (૧૯૮૯) ૨ એસસીસી ૧૬૩ : (એઆઈઆર ૧૯૮૯ એસસી ૧૨૩૯), માં આ કોર્ટે "દાવાનું કારણ" નો અર્થ નીચે મુજબ સમજાવ્યો: "૧૨. દાવાનું કારણ એટલે દરેક હકીકત, જે જો વિરોધાભાસી હોય, તો કોર્ટના ચુકાદાના તેના અધિકારને ટેકો આપવા માટે વાદી માટે સાબિત કરવું જરૂરી રહેશે. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, તે તથ્યોનું બંડલ છે જે તેમને લાગુ પડતા કાયદા સાથે લેવામાં આવે તો વાદીને સામાવાળા સામે રાહત મેળવવાનો અધિકાર આપે છે. તેમાં સામાવાળા દ્વારા કરવામાં આવેલ કેટલાક કૃત્યનો સમાવેશ થવો જોઈએ કારણ કે આવા કૃત્યની ગેરહાજરીમાં દાવાનું કોઈ કારણ ઉદ્ભવી શકે નહીં. તે મુકદ્દમા પરના અધિકારના વાસ્તવિક ઉલ્લંઘન સુધી મર્યાદિત નથી પરંતુ તે તમામ ભૌતિક તથ્યોનો સમાવેશ કરે છે જેના પર તે સ્થાપિત થયેલ છે. તેમાં આવા તથ્યો સાબિત કરવા માટે જરૂરી પુરાવાનો સમાવેશ થતો નથી,

પરંતુ વાદીને ડિકી મેળવવા માટે સક્ષમ બનવા માટે જરૂરી દરેક હકીકતનો સમાવેશ થાય છે. દરેક બાબત કે જે જો સાબિત ન થાય તો સામાવાળાને તાત્કાલિક ચુકાદાનો અધિકાર આપશે તે દાવાનું કારણ હોવું આવશ્યક છે. પરંતુ સામાવાળા દ્વારા ઊભી કરી શકાતી રક્ષણ સાથે તેનો કોઈ સંબંધ નથી કે ન તો તે વાદી દ્વારા પ્રાર્થના કરાયેલ રાહતના પાત્ર પર આધાર રાખે છે."

૧૦. બ્લૂમ ડેકોર લિમિટેડ વિ. સુભાષ હિમાતલાલ દેસાઈ અને ઓર્સે (૧૯૯૫) ૬ એસસીસી ૩૨૨ ના ચુકાદાનો સંદર્ભ લેવો ઉપયોગી છે, જેમાં આ કોર્ટની ત્રણ જજની બેંચે નીચે મુજબ ઠેરવ્યું છે:

"૨૮. "દાવાનું કારણ" એટલે દરેક હકીકત, જે જો વિરોધાભાસી હોય, તો કોર્ટના ચુકાદાના તેના અધિકારને ટેકો આપવા માટે વાદી માટે સાબિત કરવું જરૂરી રહેશે, (ફૂક વી. ગિલ, ૧૮૭૩ એલઆર ૮ સીપી ૧૦૭). બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, તથ્યોનું બંડલ જે મુકદ્દમામાં સફળ થવા માટે વાદી માટે સાબિત કરવું જરૂરી છે."

તે ફરજિયાત છે કે રાહત મેળવવા માટે, વાદીએ તમામ ભૌતિક તથ્યો જણાવવા પડશે. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, મુકદ્દમામાં સફળ થવા માટે વાદીએ તે જણાવવું અને સાબિત કરવું જરૂરી છે.

૧૬.૩. સોપન સુખદેવ સાબલે (સુપ્રા) ના કેસમાં, માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટે અવલોકન કર્યું છે કે ઓર્ડર VII રુલ ૧૧ હેઠળની સત્તાઓ મુકદ્દમાના કોઈપણ તબક્કે ઉપયોગમાં લઈ શકાય છે, પરંતુ ચુકાદો આપવામાં આવે તે પહેલાં. ફકરા ૧૦ અને ૧૭ માં, માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટે નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે અને ઠેરવ્યું છે:

૧૦. સલીમ ભાઈ અને અન્ય વિ. મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય અને અન્ય (૨૦૦૩ (૧) એસસીસી ૫૫૭) માં કોડના ઓર્ડર VII રુલ ૧૧ ના સંદર્ભમાં એવું ઠેરવવામાં આવ્યું હતું કે તેના હેઠળ અરજી નક્કી કરવા માટે જે સંબંધિત તથ્યો જોવાની જરૂર છે તે દાવાની વિગતો છે. ટ્રાયલ કોર્ટ મુકદ્દમાના કોઈપણ તબક્કે સત્તાનો ઉપયોગ કરી શકે છે – દાવાની નોંધણી કરતા પહેલા અથવા સામાવાળાને સમન્સ જારી કર્યા પછી ટ્રાયલના અંત પહેલા કોઈપણ સમયે. કોડના ઓર્ડર VII રુલ ૧૧ ના નિયમ (a) અને (d) હેઠળ અરજી નક્કી કરવાના હેતુઓ માટે, દાવાની વિગતો સુસંગત છે; તે

તબક્કે લેખિત નિવેદનમાં સામાવાળા દ્વારા લેવાયેલી દલીલો સંપૂર્ણપણે અસંગત હશે.

૧૭. ઉપરોક્ત સિદ્ધાંતોને ધ્યાનમાં રાખીને ઉપર જણાવેલ મુકદ્દમામાં માંગવામાં આવેલી રાહતો પર વિચાર કરવો પડશે. કોડના ઓર્ડર VII રુલ ૧૧ નો વાસ્તવિક હેતુ બિનજવાબદાર મુકદ્દમાઓને અદાલતોથી દૂર રાખવાનો છે. તેથી, કોડનો ઓર્ડર X એ અદાલતોના હાથમાં એક સાધન છે જેનો આશરો લઈને અને જો કોર્ટ પ્રથમ દ્રષ્ટિએ એવા મંતવ્ય પર હોય કે મુકદ્દમા કોર્ટની પ્રક્રિયાનો દુરુપયોગ છે એ અર્થમાં કે તે બનાવટી અને બિનજવાબદાર મુકદ્દમા છે, તો કોડના ઓર્ડર VII રુલ ૧૧ હેઠળ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરી શકાય છે.

૧૭.૪. સલીમ ભાઈ (સુપ્રા) ના કેસમાં, માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટે અવલોકન કર્યું છે કે ટ્રાયલ કોર્ટ સીપીસી ના ઓર્ડર VII રુલ ૧૧ હેઠળ મુકદ્દમાના કોઈપણ તબક્કે સત્તાઓનો ઉપયોગ કરી શકે છે – દાવાની નોંધણી કરતા પહેલા અથવા સામાવાળાઓને સમન્સ જારી કર્યા પછી ટ્રાયલના અંત પહેલા કોઈપણ સમયે. ફક્ત ૯ માં માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટે નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે અને ઠેરવ્યું છે:

૯. સીપીસી ના ઓર્ડર VII રુલ ૧૧ ની ચકાસણી સ્પષ્ટ કરે છે કે તેના હેઠળ અરજી નક્કી કરવા માટે જે સંબંધિત તથ્યો જોવાની જરૂર છે તે દાવાની વિગતો છે. ટ્રાયલ કોર્ટ સીપીસી ના ઓર્ડર VII રુલ ૧૧ હેઠળ મુકદ્દમાના કોઈપણ તબક્કે સત્તાનો ઉપયોગ કરી શકે છે – દાવાની નોંધણી કરતા પહેલા અથવા સામાવાળાને સમન્સ જારી કર્યા પછી ટ્રાયલના અંત પહેલા કોઈપણ સમયે. સીપીસી ના ઓર્ડર VII ના રુલ ૧૧ ના નિયમ (a) અને (d) હેઠળ અરજી નક્કી કરવાના હેતુઓ માટે દાવાની વિગતો સુસંગત છે; તે તબક્કે લેખિત નિવેદનમાં સામાવાળા દ્વારા લેવાયેલી દલીલો સંપૂર્ણપણે અસંગત હશે, તેથી સીપીસી ના ઓર્ડર VII રુલ ૧૧ હેઠળ અરજી નક્કી કર્યા વિના લેખિત નિવેદન દાખલ કરવાનો નિર્દેશ એ ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા અધિકારક્ષેત્રના ઉપયોગને સ્પર્શતી પ્રક્રિયાગત અનિયમિતતા સિવાય બીજું કંઈ હોઈ શકે નહીં. તેથી, આ હુકમ કોર્ટમાં નિહિત અધિકારક્ષેત્રના બિન-ઉપયોગ તેમજ પ્રક્રિયાગત અનિયમિતતાથી પીડાય છે. જો કે, હાઈકોર્ટે આ પાસાઓ પર ધ્યાન આપ્યું ન હતું.

૧૬.પ. મહારાજ શ્રી મનવેન્દ્રસિંહજી રણજીતસિંહજી જાડેજા (સુપ્રા) ના કેસમાં, આ કોર્ટની ડિવિઝન બેંચે ઠેરવ્યું છે કે સીપીસી ના ઓર્ડર VII રુલ ૧૧ ની

ઉપરોક્ત જોગવાઈ પ્રકૃતિમાં ફરજિયાત છે અને કોર્ટની ફરજ છે કે તે દાવાને નકારી કાઢે જે દાવાનું કારણ દર્શાવતું નથી. તેમ ઠેરવતા, ફરરા ૧૫ માં, ડિવિઝન બેંચે નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે અને ઠેરવ્યું છે:

૧૭. સીપીસી ના ઓર્ડર ૭, આર ૧૧(એ) ના અવકાશના પ્રકાશમાં, હવે અમે અપીલકર્તા તરફથી કરવામાં આવેલી વિવિધ રજૂતાઓની તપાસ કરવા માટે આગળ વધીશું. આ દલીલ કે દાવો ૨૬ ડિસેમ્બર ૧૯૭૮ ના રોજ રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો, જ્યારે નિર્ધારણ માટેના મુદ્દાઓ વિદ્વાન જજ દ્વારા ૨૧ જુલાઈ ૧૯૮૧ ના રોજ ઘડવામાં આવ્યા હતા અને તેથી ૨૬ જૂન ૧૯૮૬ ના રોજ સીપીસી ના ઓર્ડર ૭, આર ૧૧(એ) હેઠળ સામાવાળા દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અરજીને એટલા લાંબા અંતરે મંજૂર કરવી જોઈએ નહીં, તેમાં કોઈ સાર નથી. અગાઉ નોંધ્યું તેમ, સિવિલ પ્રોસીજર કોડના ઓર્ડર ૭, આર ૧૧(એ) ની જોગવાઈઓ પ્રકૃતિમાં ફરજિયાત છે. દાવાને નકારી કાઢવાની કોર્ટની ફરજ છે જે દાવાનું કારણ દર્શાવતું નથી. જો કાર્યવાહીના ઉબરે દાવો નકારી શકાય, તો આપણે કોઈ કારણ જોતા નથી કે તે કાર્યવાહીના કોઈપણ અનુગામી તબક્કે કેમ નકારી શકાય નહીં. મુદ્દાઓ ઘડ્યા પછી પણ, દાવામાં મૂળભૂત ખામી ચથાવત રહે છે, એટલે કે દાવાના કારણનો અભાવ, ત્યારે

સ્પર્ધાત્મક સામાવાળાઓ માટે સીપીસી ના ઓર્ડર ૭, આર ૧૧ હેઠળ દાવો નકારી કાઢવા માટે આગ્રહ રાખવો હંમેશા ખુલ્લો છે અને કોર્ટ આવી દલીલ ધ્યાનમાં લેવામાં તેના અધિકારક્ષેત્રમાં કાર્ય કરશે. સીપીસી નો ઓર્ડર ૭, આર ૧૧ કોર્ટની સત્તાના ઉપયોગ પર કોઈ પ્રતિબંધ અથવા મર્યાદા મૂકતો નથી. તે સ્પષ્ટપણે કે જરૂરી ગર્ભિત દ્વારા એવું પ્રદાન કરતું નથી કે સીપીસી ના ઓર્ડર ૭, આર ૧૧ હેઠળની સત્તાનો ઉપયોગ ફક્ત ચોક્કસ તબક્કે જ થવો જોઈએ. આપણે જે ડ્રજિકોણ અપનાવી રહ્યા છીએ તેમાં, આઈટીસી લિમિટેડના કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલા ચુકાદા દ્વારા આપણને બળ મળે છે. તેમાં, બેંક દ્વારા ૧૯૮૫ માં દાવો દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો. ૧૯૯૫ માં, તેને ડેટ રિકવરી ટ્રિબ્યુનલમાં સ્થાનાંતરિત કરવામાં આવ્યો અને ત્યારબાદ અપીલકર્તા દ્વારા સીપીસી ના ઓર્ડર ૭, આર ૧૧ ની જોગવાઈઓ હેઠળ અપીલકર્તા સામે કોઈ દાવો ન દર્શાવવા બદલ દાવો રદ કરવા માટે અરજી દાખલ કરવામાં આવી હતી. અપીલકર્તા દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અરજી માત્ર ટ્રિબ્યુનલ અને અપીલેટ ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા જ નહીં, પરંતુ હાઈકોર્ટ દ્વારા પણ ફગાવી દેવામાં આવી હતી. જ્યારે આ બાબત ૧૯૯૭ માં સુપ્રીમ કોર્ટ સમક્ષ પહોંચી, ત્યારે એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે સીપીસી ના ઓર્ડર ૭, આર ૧૧ હેઠળની સત્તાનો ઉપયોગ આટલા લાંબા સમયના

અંતરાલ પછી થવો જોઈએ નહીં, ખાસ કરીને જ્યારે મુદ્દાઓ ઘડવામાં આવ્યા હતા. તે દલીલ સુપ્રીમ કોર્ટે નીચેની શરતોમાં નકારી કાઢી છે:

"૧૩. આપણે કહી શકીએ કે સીપીસી ના ઓર્ડર ૭ રુલ ૧૧ ના સંદર્ભમાં, એક દલીલ કે એકવાર મુદ્દાઓ ઘડાઈ જાય પછી, બાબતે અનિવાર્યપણે ટ્રાયલમાં જવું પડે છે તે અઝહર હુસેન વિ. રાજીવ ગાંધી (એસસીસી પી ૩૨૫) માં આ કોર્ટ દ્વારા સ્પષ્ટપણે નકારી કાઢવામાં આવી છે: (એસસીસી ફકરા ૧૨)

"સારમાં, દલીલ એ છે કે કોર્ટે ટ્રાયલ સાથે આગળ વધવું જોઈએ, પુરાવા રેકૉર્ડ કરવા જોઈએ, અને માત્ર ટ્રાયલ સમાપ્ત થયા પછી જ સિવિલ પ્રોસીજર કોડ હેઠળ ખામીયુક્ત અરજી સાથે યોગ્ય રીતે વ્યવહાર કરવાની સત્તાઓનો ઉપયોગ કરવો જોઈએ જે દાવાનું કારણ દર્શાવતું નથી. વિદ્વાન કાઉન્સિલના આદર સાથે, તે સમજવું મુશ્કેલ દલીલ છે. આવી સત્તાઓ પ્રદાન કરવાનો સમગ્ર હેતુ એ સુનિશ્ચિત કરવાનો છે કે અર્થહીન અને નિર્રથક સાબિત થવા માટે બંધાયેલા મુકદ્દમાને કોર્ટનો સમય કબજે કરવાની મંજૂરી ન આપવી જોઈએ..."

ચૂંટણીની અરજી સાથે સંબંધિત ઉપરોક્ત ચુકાદો મુકદ્દમાઓને પણ સ્પષ્ટપણે લાગુ પડે છે અને સમર સિંહ વિ. કેદાર નાથમાં તેનું પાલન કરવામાં આવ્યું હતું. તેથી અમે ઠેરવીએ છીએ કે મુકદ્દમામાં મુદ્દાઓ ઘડવામાં આવ્યા છે તે હકીકત ઓર્ડર ૭ રુલ ૧૧ સીપીસી હેઠળ અપીલકર્તા દ્વારા દાખલ કરાયેલી આ અરજીની વિચારણાના માર્ગમાં આવી શકે નહીં."

સ્થાપિત કાનૂની સ્થિતિને ધ્યાનમાં રાખીને, આ દલીલ કે મુદ્દો ઘડ્યા પછી સીપીસી ના ઓર્ડર ૭, આર ૧૧(એ) હેઠળની સત્તાઓનો ઉપયોગ કરવો જોઈએ નહીં, તેને સમર્થન આપી શકાતું નથી અને આથી ફગાવી દેવામાં આવે છે.

૧૬.૬. શ્રદ્ધેય રવિન્દ્ર કિશોર સિંહ (સુપ્રા) ના કેસમાં, દિલ્લી હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેંચે અવલોકન કર્યું છે કે ટ્રાયલની કડાકૂટ રૂટિન રીતે હાથ ધરવાની નથી. એવું અવલોકન કરવામાં આવે છે કે મુકદ્દમાના દરેક તબક્કે, ન્યાયાધીશોએ એ જોવા માટે સજાગ રહેવું પડે છે કે મુકદ્દમા સાથે વધુ આગળ વધવા માટે દાવાનું કારણ ટકી રહે છે કે નહીં. મુકદ્દમાના કોઈપણ તબક્કે, જો કોર્ટને લાગે કે દાવાનું કારણ હવે ટકતું નથી, તો તેણે સીપીસી ના ઓર્ડર VII

રુલ ૧૧ હેઠળની ઔપચારિક અરજીની રાહ જોવી જોઈએ નહીં અને પક્ષકારો વચ્ચે સંપૂર્ણ ન્યાય કરવા માટે ન્યાયના હિતમાં સીપીસી ની સેક્શન ૧૫૧ હેઠળ પોતાની સહજ સત્તાઓનો સુઓ મોટો ઉપયોગ કરી શકે છે. દિલ્હી હાઈકોર્ટે એ પણ અવલોકન કર્યું છે કે અદાલતોએ સક્રિય ભૂમિકા ભજવવી પડે છે કારણ કે તેઓ ઓવરફ્લોઈંગ ડોકેટ્સનો સામનો કરી રહી છે.

૧૬.૭. આર.કે. રોજા (સુપ્રા) ના કેસમાં, માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટે ૫.૭.૨૦૧૬ ના રોજ નિર્ણય કરાયેલ સિવિલ અપીલ નં. ૫૫૫૦/૨૦૧૬ માં અવલોકન કર્યું છે કે સીપીસી ના ઓર્ડર VII રુલ ૧૧ હેઠળની અરજી કોઈપણ તબક્કે દાખલ કરી શકાય છે. આગળ એવું અવલોકન કરવામાં આવે છે કે એકવાર આવી અરજી દાખલ થઈ જાય, પછી કોર્ટે ટ્રાયલ સાથે આગળ વધતા પહેલા તેનો નિકાલ કરવો પડે છે. ૧૭.૦. જો કે, મૂળ વાદીઓ વતી માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટના નીચેના ચુકાદાઓ પર આધાર રાખીને એવો કેસ છે કે સીપીસી ના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧(એ) હેઠળની સત્તાઓ મોડેથી ઉપયોગમાં લઈ શકાતી નથી અને વહેલી તકે ઉપયોગમાં લેવાની જરૂર છે:

૧. ટી. અરિવંદંદમ વિ. ટી.વી. સત્યપાલ એન્ડ એનઆર એઆઈઆર ૧૯૭૭ એસસી ૨૫૨૧ માં નોંધાયેલ.

૨. અઝહર હુસેન વિ. રાજીવ ગાંધી એઆઈઆર ૧૯૮૬ એસસી ૧૨૫૩ માં નોંધાયેલ.

૩. સામા સિંહ વિ. કેદાર નાથ એન્ડ ઓર્સ એઆઈઆર ૧૯૮૭ એસસી ૧૯૨૬ માં નોંધાયેલ.

૪. પી.વી. ગુરુ રાજ રેડ્ડી એન્ડ ઓર્સ વિ. નીરધા રેડ્ડી એન્ડ ઓર્સ (૨૦૧૫) ૮ એસસીસી ૩૩૧ માં નોંધાયેલ.

૫. પોપટ એન્ડ કોટેચા પ્રોપર્ટી વિ. સ્ટેટ બેંક ઓફ ઈન્ડિયા સ્ટાફ અલ્લેસિએશન (૨૦૦૫) ૭ એસસીસી ૫૧૦ માં નોંધાયેલ.

૧૮.૦. સીપીસી નો ઓર્ડર ૭ રુલ ૧૧ નીચે મુજબ વાંચે છે:

ઓર્ડર VII રુલ ૧૧: દાવાને નકારી કાઢવો. નીચેના કેસોમાં દાવો નકારી કાઢવામાં આવશે:

(a) જ્યાં તે દાવાનું કારણ દર્શાવતું નથી;

(b) જ્યાં માંગવામાં આવેલી રાહતનું મૂલ્ય ઓછું આંકવામાં આવ્યું છે, અને કોર્ટ દ્વારા વાદીને કોર્ટ દ્વારા નક્કી કરવાના સમયની અંદર મૂલ્યાંકન સુધારવા માટે જરૂરી હોવા છતાં, વાદી તેમ કરવામાં નિષ્ફળ જાય છે;

(c) જ્યાં માંગવામાં આવેલી રાહતનું યોગ્ય મૂલ્ય આંકવામાં આવ્યું છે પરંતુ દાવો અપૂરતી સ્ટેમ્પવાળી કાગળ પર લખવામાં આવ્યો છે, અને કોર્ટ દ્વારા વાદીને કોર્ટ દ્વારા નક્કી કરવાના સમયની અંદર જરૂરી સ્ટેમ્પ-પેપર પૂરા પાડવા માટે જરૂરી હોવા છતાં, વાદી તેમ કરવામાં નિષ્ફળ જાય છે;

(d) જ્યાં દાવો દાવાની વિગતો પરથી કોઈપણ કાયદા દ્વારા પ્રતિબંધિત હોવાનું જણાય છે;

(e) જ્યાં તે ડુપ્લિકેટમાં દાખલ કરવામાં આવતો નથી;

(f) જ્યાં વાદી નિયમ ૯ ની જોગવાઈઓનું પાલન કરવામાં નિષ્ફળ જાય છે.

૧૮.૧. ઓર્ડર VII રુલ ૧૧ માં મળેલા શબ્દો ફરજિયાત પ્રકૃતિના સ્વરૂપમાં છે. સીપીસી નો ઓર્ડર VII રુલ ૧૧ પ્રદાન કરે છે કે “દાવો નીચેના કેસોમાં નકારી કાઢવામાં આવશે”. ઉપરોક્ત ચુકાદાઓમાં માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટે અવલોકન કર્યું છે તેમ, જો સીપીસી ના ઓર્ડર VII રુલ ૧૧ માં ઉલ્લેખિત શરતો સંતોષાય તો દાવાને નકારી કાઢવાની જવાબદારી વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ પર ના Ader થાય છે. આમ, સીપીસી નો ઓર્ડર VII રુલ ૧૧ માત્ર સીપીસી ના ઓર્ડર

VII રુલ ૧૧ હેઠળ સત્તાના ઉપયોગમાં દાવાને નકારી કાઢવાની કોર્ટને સત્તા પ્રદાન કરતું નથી, પરંતુ મુકદ્દમાની ચાલુ રહેવાને અટકાવવા માટે તે સત્તાનો ઉપયોગ કરવા માટે કોર્ટ પર ફરજ પાડે છે. તેથી, જો કોર્ટ દ્વારા દાવાની વિગતોના સાદા વાંચન પર એવું જણાય છે કે દાવાનું કોઈ કારણ ખુણું પડતું નથી, તો કોર્ટની ફરજ છે કે તે ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧(એ) હેઠળ દાવાને નકારી કાઢે, કારણ કે અદાલતો મુકદ્દમાની સુનાવણી બિનજરૂરી રીતે લંબાવશે નહીં. તેથી, જો સામાવાળાઓ સીપીસી ના ઓર્ડર VII રુલ ૧૧ હેઠળ દાવાને નકારી કાઢવા માટે કોઈ અરજી દાખલ ન કરે તો પણ, જો દાવાની વિગતોના સાદા વાંચન પર કોર્ટ સંતુષ્ટ થાય કે દાવાનું કોઈ કારણ ખુણું પડતું નથી, તો તે કિસ્સામાં કોર્ટ સુઓ મોટો સત્તાના ઉપયોગમાં વાદીઓને સીપીસી ના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧(એ) હેઠળ દાવો કેમ નકારી ન શકાય તે અંગે કારણ બતાવવા માટે બોલાવી શકે છે. સીપીસી નો ઓર્ડર VII રુલ ૧૧ એવું પ્રદાન કરતું નથી કે આવી સત્તાઓ ફક્ત સામાવાળાઓની અરજી પર જ ઉપયોગમાં લઈ શકાય છે. ઉપર જણાવ્યા મુજબ, એકવાર કોર્ટ સંતુષ્ટ થઈ જાય કે દાવો દાવાનું કોઈ કારણ દર્શાવતો નથી, તે કિસ્સામાં, દાવાને નકારી કાઢવાની અને મુકદ્દમાબાજી અને ગુણદોષ વગરની મુકદ્દમાબાજીને અટકાવવાની કોર્ટની ફરજ છે. વાસ્તવમાં, જ્યારે અદાલતો ઓવરફ્લોઇંગ ડોક્ટ્રિનનો સામનો કરી રહી છે, ખાસ કરીને આવી મુકદ્દમાબાજી અને ગુણદોષ વગરની મુકદ્દમાબાજીને કારણે, ત્યારે તે સમયની જરૂરિયાત છે.

૧૮.૨. સંજોગોમાં અને ઉપર જણાવેલ માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટના વિવિધ ચુકાદાઓને અને સીપીસી ના ઓર્ડર VII રુલ ૧૧ ના હેતુ અને ઉદ્દેશ્યને ધ્યાનમાં લેતા, એવું અવલોકન કરવામાં આવે છે અને ઠેરવવામાં આવે છે કે ટ્રાયલ કોર્ટ સુઓ મોટો સત્તાઓનો ઉપયોગ કરી શકે છે અને આવી સુઓ મોટો સત્તાઓના ઉપયોગમાં સીપીસી ના ઓર્ડર VII રુલ ૧૧ હેઠળ દાવાને નકારી કાઢી શકે છે, જો દાવાની વિગતોના સાદા વાંચન પર કોર્ટ સંતુષ્ટ થાય કે દાવાનું કોઈ કારણ ખુદ્દું પડતું નથી. એવું પણ વધુ અવલોકન કરવામાં આવે છે અને ઠેરવવામાં આવે છે કે આવી સત્તાઓ કોઈપણ તબક્કે પરંતુ ટ્રાયલના અંત પહેલા ઉપયોગમાં લઈ શકાય છે. જો કે, બને તેટલી વહેલી તકે અને ખાસ કરીને જ્યારે સીપીસી ના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧(એ) હેઠળ દાવો નકારી કાઢવાનો હોય ત્યારે, બને તે તબક્કે મુદ્દાઓ ઘડવામાં આવે તે પહેલાં આવી સત્તાઓનો ઉપયોગ કરવો જોઈએ. જો કે, યોગ્ય કેસમાં કોર્ટ સીપીસી ના ઓર્ડર VII રુલ ૧૧ હેઠળ અને અનુગામી તબક્કે દાવો નકારી શકે છે, જો કે ટ્રાયલ સમાપ્ત થાય તે પહેલાં. જો કે તે દરેક કેસના તથ્યો અને સંજોગો પર આધારિત રહેશે. જેમ કે સીપીસી ના ઓર્ડર VII રુલ ૧૧ ની જોગવાઈ હેઠળ કોઈ સમય મર્યાદા નિર્ધારિત નથી અને ઉપર ચર્ચા કર્યા મુજબ કેટલાક ઉપરોક્ત ચુકાદાઓમાં, માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે અને ઠેરવવામાં આવ્યું છે કે ટ્રાયલ સમાપ્ત થાય તે પહેલાં કોઈપણ તબક્કે સીપીસી ના ઓર્ડર VII રુલ ૧૧ હેઠળ

દાવો નકારી શકાય છે. તેથી, પ્રશ્ન નં. ૧ થી ૩ ના જવાબ તે મુજબ આપવામાં આવે છે.

૧૯.૦. હવે, આ કોર્ટના વિચારણા માટે રજૂ થયેલો આગામી પ્રશ્ન એ છે કે શું કેસના તથ્યો અને સંજોગોમાં વિદ્વાન સિંગલ જજ સીપીસી ના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧(એ) ની જોગવાઈ હેઠળ આંક ૧ ની નીચે કોઈ હુકમ પસાર કરતા વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટને અટકાવતી સર્ટિઓરરી/પ્રોહિબિશનની રિટ જારી કરવામાં યોગ્ય છે?

૧૯.૧ સર્ટિઓરરી/પ્રોહિબિશનની રિટ પર ઉપરોક્ત અને કાયદાને ધ્યાનમાં લેતી વખતે, માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટના નીચેના ચુકાદાઓનો સંદર્ભ લેવો અને વિચારણા કરવી જરૂરી છે.

૧૯.૨. સ્ટેન્ડર્ડ ચાર્ટર્ડ બેંક એન્ડ ઓર્સ (સુપ્રા) ના કેસમાં ફક્ત ૨૩ માં, માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટે અવલોકન કર્યું છે અને ઠેરવ્યું છે કે જ્યારે ઓથોરિટી અધિકારક્ષેત્ર વિના અથવા તેનાથી વધુ કાર્ય કરવા માટે આગળ વધે છે; કુદરતી ન્યાયના નિયમોના ઉલ્લંઘનમાં કાર્ય કરવા માટે આગળ વધે છે; અથવા એવા

કાયદા હેઠળ કાર્ય કરવા માટે આગળ વધે છે જે પોતે અતિ-અધિકાર અથવા અસંવિધાનિક છે, ત્યારે ટ્રિબ્યુનલ અથવા ઓથોરિટીને આગળ વધતા અટકાવવા માટે પ્રોહિબિશનની રિટ જારી કરવામાં આવશે. માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટ સમક્ષના કેસમાં જેના હેઠળ કારણ બતાવો નોટિસ જારી કરવામાં આવી હતી તે જોગવાઈઓની બંધારણીય માન્યતાને એ આધારે પડકારવામાં આવી હતી કે તેઓ ભારતના બંધારણની આર્ટિકલ ૧૫ અને ૨૧ નું ઉલ્લંઘન કરે છે. હાઈકોર્ટ અને માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટે ઠેરવ્યું કે જોગવાઈઓ બંધારણીય છે. તેથી, માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટે અપલોકન કર્યું છે કે જેના માટે પ્રોહિબિશનની રિટ માંગવામાં આવી હતી તે હેતુ અદ્રશ્ય થઈ જાય છે. કારણ કે કાર્યવાહી કારણ બતાવો નોટિસના તબક્કે હતી, ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્ય વિ. બ્રહ્મ દત્ત શર્માના કેસમાં ૧૯૮૭ (૨) એસસીસી ૧૭૯ માં નોંધાયેલ માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટના ચુકાદાઓને ધ્યાનમાં લેતા, માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટે પ્રોહિબિશનની રિટ જારી કરવાનો ઇનકાર કર્યો હતો અને અપલોકન કર્યું હતું કે જ્યારે કોઈ વૈધાનિક જોગવાઈ હેઠળ સંબંધિત વ્યક્તિઓને કારણ બતાવવા માટે બોલાવતી કારણ બતાવો નોટિસ જારી કરવામાં આવે છે, ત્યારે સામાન્ય રીતે તે વ્યક્તિએ કારણ બતાવીને સંબંધિત ઓથોરિટી સમક્ષ પોતાનો કેસ મૂકવો જોઈએ અને જો નોટિસ કાયદાના કોઈપણ અધિકાર વિના જારી કરવામાં આવી હોવાનું સ્પષ્ટ ન થાય તો તે તબક્કે અદાલતોએ નોટિસમાં દખલ કરવામાં અનિચ્છા દાખવવી જોઈએ.

૧૯.૩. 'તિરુમાલા તિરુપતિ દેવસ્થાનમ' (સુપ્રા) એઆઈઆર ૨૦૦૩ એસસી ૩૨૯૦ માં નોંધાયેલ કેસમાં, ફકરા ૧૫ માં, માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટે નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે અને ઠેરવ્યું છે:

સત્તાવાળાઓના આધારે તે સ્પષ્ટ છે કે સુપ્રીમ કોર્ટ અને હાઈકોર્ટોને પ્રોહિબિશનની રિટ સહિતની રિટ જારી કરવાની સત્તા છે. પ્રોહિબિશનની રિટ સામાન્ય રીતે ત્યારે જ જારી કરવામાં આવે છે જ્યારે ગૌણ કોર્ટ અથવા ટ્રિબ્યુનલ (a) અધિકારક્ષેત્ર વિના અથવા તેનાથી વધુ કાર્ય કરવા માટે આગળ વધે છે, (b) કુદરતી ન્યાયના નિયમોના ઉલ્લંઘનમાં કાર્ય કરવા માટે આગળ વધે છે, (c) એવા કાયદા હેઠળ કાર્ય કરવા માટે આગળ વધે છે જે પોતે અતિ-અધિકાર અથવા અસંવિધાનિક છે, અથવા (d) મૂળભૂત અધિકારોના વિરોધમાં કાર્ય કરવા માટે આગળ વધે છે. આવી સત્તાના ઉપયોગને નિયંત્રિત કરતા સિદ્ધાંતોનું સખતપણે પાલન કરવું આવશ્યક છે. પ્રોહિબિશનની રિટ માત્ર અત્યંત દુર્લભ કેસોમાં જ જારી કરવી જોઈએ. આવી રિટ જારી કરતી વખતે સર્વોચ્ચ ક્રમની ન્યાયિક શિસ્તનું પાલન કરવું પડશે. તે યાદ રાખવું આવશ્યક છે કે રિટ અધિકારક્ષેત્ર એ અપીલ અધિકારક્ષેત્રથી અલગ મૂળ અધિકારક્ષેત્ર છે.

અપીલને રિટના સ્વરૂપમાં છૂપાવવાની મંજૂરી આપી શકાતી નથી. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, આ સત્તાને "છૂપા વેશમાં અપીલના આવરણ તરીકે" ઉપયોગ કરવાની મંજૂરી આપી શકાતી નથી. આવી સત્તાનો છૂટથી ઉપયોગ ગૌણ કોર્ટની ગરિમા અને અખંડિતતાને નબળી પાડશે અને અરાજકતાવાદી પરિણામો તરફ પણ દોરી શકે છે. તે ગૌણ કોર્ટના વિશ્વાસને નબળો પાડશે. તે એવી પણ દલીલ કરવામાં આવી ન હતી કે સિવિલ કોર્ટમાં અધિકારક્ષેત્રનો સંપૂર્ણ અભાવ હતો. એ નકારી શકાતું નથી કે સિવિલ કોર્ટ, જેની સમક્ષ દાવો લંબિત હતો, તેને દાવાની જાળવણી પર નિર્ણય લેવાની અને તેના અધિકારક્ષેત્રના પ્રશ્નો પર નિર્ણય લેવાની સત્તા હતી. સિવિલ કોર્ટને એ નક્કી કરવાની સત્તા હતી કે શું દાવો ઉપરોક્ત અધિનિયમની સેક્શન ૧૫ દ્વારા અથવા રેસ જ્યુડીકાટા/પૂર્વબંધક ના સિદ્ધાંતો દ્વારા પ્રતિબંધિત હતો. આમ, જ્યાં સુધી કોઈ ખૂબ જ પ્રબળ અથવા મજબૂત કારણ ન હોય ત્યાં સુધી હાઈકોર્ટે સક્ષમ અધિકારક્ષેત્રની કોર્ટને આ પ્રશ્નો નક્કી કરતા અટકાવવી જોઈએ નહીં. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો હાઈકોર્ટે આ પ્રશ્નો નક્કી કરવા માટે સિવિલ કોર્ટના અધિકારક્ષેત્રને હડપ કરવું જોઈએ નહીં. સામેરી ચુકાદામાં કોઈ કારણ આપવામાં આવ્યું નથી, કે પ્રબળ અથવા મજબૂત કારણ પણ આપવામાં આવ્યું નથી કે સિવિલ કોર્ટને આ પ્રશ્નો નક્કી

કરવાની મંજૂરી કેમ ન આપી શકાય. સામેરી ચુકાદો એવું જણાવતો નથી કે સિવિલ કોર્ટે કાં તો અધિકારક્ષેત્ર વિના અથવા તેનાથી વધુ કાર્ય કરવા માટે આગળ વધ્યું હતું અથવા તેણે કુદરતી ન્યાયના નિયમોના ઉલ્લંઘનમાં કાર્ય કર્યું હતું અથવા તે એવા કાયદા હેઠળ કાર્ય કરવા માટે આગળ વધ્યું હતું જે અતિ-અધિકાર અથવા અસંવિધાનિક હતો અથવા મૂળભૂત અધિકારોના વિરોધમાં કાર્ય કરવા માટે આગળ વધ્યું હતું. સામેરી ચુકાદો એ દર્શાવતો નથી કે હાઈકોર્ટે સિવિલ કોર્ટને દાવાની જાળવણી અથવા તેના પોતાના અધિકારક્ષેત્રના પ્રશ્નો પર નિર્ણય લેવાની મંજૂરી આપવાનું કેમ યોગ્ય માન્યું નથી. સામેરી ચુકાદો એ દર્શાવતો નથી કે સિવિલ કોર્ટને એ નક્કી કરવાની મંજૂરી કેમ ન આપવામાં આવે કે શું દાવો ઉપરોક્ત અધિનિયમની સેક્શન ૧૫ ની રૂએ અથવા રેસ જ્યુડીકાટા/પૂર્વબંધક ના સિદ્ધાંતો દ્વારા પ્રતિબંધિત હતો. એ યાદ રાખવું જોઈએ કે જ્યારે સક્ષમ અધિકારક્ષેત્રની કોર્ટ તેની સમક્ષના બાબતો પર સાચા કે ખોટા નિર્ણય લઈ રહી હોય ત્યારે કોઈ મૂળભૂત અધિકારનું ઉલ્લંઘન થતું નથી.

૧૯.૪. ફરરા ૧૧ થી ૧૩ માં ઉપરોક્ત કેસોમાં માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટે કરેલા અવલોકનોનો પણ સંદર્ભ લેવો અને વિચારણા કરવી જરૂરી છે, જે નીચે મુજબ છે:

૧૧. આ દલીલના સમર્થનમાં કે હાઈકોર્ટને હેબેસ કાર્પસ, મેન્ડામસ, પ્રોહિબિશન, ક્વો વૉરન્ટો અને સર્ટિઓરરીના સ્વરૂપમાં રિટ સહિત દિશાનિર્દેશો અથવા હુકમો અથવા રિટ જારી કરવાની સત્તા છે, શ્રી મિશ્રાએ (૧૯૫૫) એસસીઆર ૧૧૦૫ માં નોંધાયેલા હરિ વિષ્ણુ કામથ વિ. સૈયદ અહેમદ ઇશાકના કેસ પર આધાર રાખ્યો હતો. આ કેસમાં પ્રશ્ન એ હતો કે શું ચૂંટણી ટ્રિબ્યુનલ સત્તાવિહીન થયેલ પછી તેની સામે સર્ટિઓરરીની રિટ જારી કરી શકાય છે કે નહીં. એવું ઠેરવવામાં આવ્યું હતું કે બંધારણનો હેતુ હાઈકોર્ટમાં યોગ્ય રિટ અને દિશાનિર્દેશો જારી કરીને ટ્રિબ્યુનલના નિર્ણયોની દેખરેખ રાખવાની સત્તા નિહિત કરવાનો હતો અને સ્વરૂપ અને પ્રક્રિયાની તકનીકી વિચારણા દ્વારા તે સત્તાના ઉપયોગને પરાજિત કરી શકાતો નથી. એવું ઠેરવવામાં આવ્યું હતું કે હાઈકોર્ટે તેમ છતાં તે સિદ્ધાંતોનું પાલન કરવું આવશ્યક છે જે આવા અધિકારક્ષેત્રના ઉપયોગને નિયંત્રિત કરે છે. એવું ઠેરવવામાં આવ્યું હતું કે સર્ટિઓરરીની રિટ જારી થાય તે પહેલાં રેકૉર્ડના ચહેરા પર સ્પષ્ટ ભૂલ હોવી આવશ્યક છે. નીચેના કેસોમાં અવલોકનો મંજૂરી સાથે ટંકાયા હતા: "રેક્સ વિ. નોર્થમ્બરલેન્ડ કોમ્પેન્સેશન અપીલ ટ્રિબ્યુનલ; એક્સ પાર્ટે શો ([૧૯૫૧] ૧ કે.બી. ૭૧૧) માં અપીલ લેવામાં આવી હતી, અને અપીલ કોર્ટ દ્વારા રેક્સ વિ. નોર્થમ્બરલેન્ડ કોમ્પેન્સેશન અપીલ

ટ્રિબ્યુનલ; એક્સ પાર્ટે શો ([૧૯૫૨] ૧ કે.બી. ૩૩૮) માં સમર્થન આપવામાં આવ્યું હતું. કાયદાની ભૂલ એ સર્ટિઓરરી મંજૂર કરવાનો આધાર છે તે સ્થાપિત કરવામાં, વિદ્વાન ન્યાયાધીશોએ ભારપૂર્વક જણાવ્યું હતું કે તે રેકૉર્ડના ચહેરા પર સ્પષ્ટ હોવું આવશ્યક છે. ડેનિંગ, એલ.જે. જેમણે વ્યાપક અને સામાન્ય શરતોમાં સત્તા જણાવી હતી તેમણે અવલોકન કર્યું: "તે જોવામાં આવશે કે તમામ કેસોમાં એક શાસન નિયમ છે: સર્ટિઓરરી ફક્ત કાયદાની ભૂલ માટે નિર્ણય રદ કરવા માટે ઉપલબ્ધ છે જો ભૂલ રેકૉર્ડના ચહેરા પર દેખાય છે". મોરિસ, એલ.જે. દ્વારા સ્થિતિ આ રીતે સારાંશ આપવામાં આવી હતી: "તે સ્પષ્ટ છે કે સર્ટિઓરરી છૂપા વેશમાં અપીલના આવરણ તરીકે જારી કરવામાં આવશે નહીં. કાર્યવાહીમાં ઉઠાવવામાં આવેલા મુદ્દાની પુનઃસુનાવણી માટે હુકમ અથવા નિર્ણય લાવવા માટે તે રહેલું નથી. કાયદાની ભૂલને સુધારવા માટે તે અસ્તિત્વ ધરાવે છે જ્યારે ઓર્ડર અથવા નિર્ણયના ચહેરા પર ખુણું થાય, અથવા અનિયમિતતા, અથવા અધિકારક્ષેત્રનો અભાવ, અથવા અધિકારક્ષેત્રનો વધુ પડતો ઉપયોગ જ્યારે દર્શાવવામાં આવે".

વીરપ્પા પિદ્દાઈ વિ. રમણ એન્ડ રમણ લિ. અને અન્ય ([૧૯૫૨] એસ.સી.આર. ૫૮૩) માં, આ કોર્ટ દ્વારા એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું

હતું કે આર્ટિકલ ૨૨૬ હેઠળ રિટ "ગંભીર કેસોમાં જારી કરવી જોઈએ જ્યાં ગૌણ ટ્રિબ્યુનલ અથવા સંસ્થાઓ અથવા અધિકારીઓ સંપૂર્ણપણે અધિકારક્ષેત્ર વિના, અથવા તેનાથી વધુ, અથવા કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોના ઉલ્લંઘનમાં કાર્ય કરે છે, અથવા તેમને નિહિત અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરવાનો ઇનકાર કરે છે, અથવા રેકૉર્ડના ચહેરા પર સ્પષ્ટ ભૂલ છે". ટી.સી. બસપ્પા વિ. ટી. નાગપ્પા ([૧૯૫૫] એસ.સી.આર. ૨૫૦) માં કાયદો આ રીતે જણાવવામાં આવ્યો હતો: "નિર્ણય અથવા નિર્ધારણમાં જ ભૂલ પણ 'સર્ટિઓરરી' ની રિટ માટે જવાબદાર હોઈ શકે છે પરંતુ તે કાર્યવાહીના ચહેરા પર સ્પષ્ટ પ્રગટ ભૂલ હોવી જોઈએ, દા.ત. જ્યારે તે કાયદાની જોગવાઈઓની સ્પષ્ટ અજ્ઞાનતા અથવા અવગણના પર આધારિત હોય. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, તે એક પેટન્ટ ભૂલ છે જેને 'સર્ટિઓરરી' દ્વારા સુધારી શકાય છે પરંતુ માત્ર ખોટો નિર્ણય નથી".

૧૨. શ્રી મિશ્રાએ ૧૯૯૫ (૩) એસસીસી ૩૫૭ માં નોંધાયેલા યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્ય વિ. ઉપેન્દ્ર સિંહના કેસ પર પણ આધાર રાખ્યો હતો. આ કેસમાં સેન્ટ્રલ એડમિનિસ્ટ્રેટિવ ટ્રિબ્યુનલે શિસ્તની કાર્યવાહીમાં ઘડવામાં આવેલા આરોપોની શુદ્ધતાની તપાસ કરી હતી. એવું ઠેરવવામાં

આવ્યું હતું કે ટ્રિબ્યુનલનું અધિકારક્ષેત્ર આર્ટિકલ ૨૨૬ હેઠળ હાઈકોર્ટના અધિકારક્ષેત્ર જેવું જ છે. ત્યારબાદ એવું ઠેરવવામાં આવ્યું છે કે:

"જ. પ્રોહિબિશનની રિટ માત્ર ત્યારે જ જારી કરવામાં આવે છે જ્યારે અધિકારક્ષેત્રનો પેટન્ટ અભાવ બને છે. એ સાચું છે કે આર્ટિકલ ૨૨૬ હેઠળ કાર્ય કરતી હાઈકોર્ટ યુનાઈટેડ કિંગડમમાં સર્ટિઓરરી, પ્રોહિબિશન અને મેન્ડામસ જેવી પ્રીરોગેટિવ રિટ જારી કરવા માટે લાગુ પડતી તકનીકી નિયમોથી બંધાયેલી નથી, છતાં ઉપરોક્ત રિટને લાગુ પડતા મૂળભૂત સિદ્ધાંતો અને ધોરણો ધ્યાનમાં રાખવા આવશ્યક છે, જેમ કે આ કોર્ટે ટી.સી. બસપ્પા વિ. ટી. નાગપ્પા ((૧૯૫૫) ૧ એસસીઆર ૨૫૦: એઆઈઆર ૧૯૫૫ એસસી ૫૫૦) માં અવલોકન કર્યું હતું. મુખર્જી, જે. ક્ષારા બંધારણ બેંચ માટે બોલતા અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું:

"આપણા બંધારણની આર્ટિકલ ૩૨ અને ૨૨૬ માં વપરાયેલી ભાષા ખૂબ વ્યાપક છે અને સુપ્રીમ કોર્ટ તેમજ ભારતના તમામ હાઈકોર્ટની સત્તાઓ 'હેબેસ કાર્પસ, મેન્ડામસ, ક્વો વૉરન્ટો, પ્રોહિબિશન અને સર્ટિઓરરી' ના સ્વરૂપમાં રિટ સહિત હુકમો, રિટ અને દિશાનિર્દેશો જારી કરવા સુધી વિસ્તરે છે જે મૂળભૂત અધિકારોના અમલીકરણ માટે જરૂરી ગણવામાં

આવે અને હાઈકોર્ટેના કિસ્સામાં અન્ય હેતુઓ માટે પણ. આપણા બંધારણમાં સ્પષ્ટ જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં રાખીને આપણે હવે અંગ્રેજી કાયદામાં આ રિટ્સના પ્રારંભિક ઇતિહાસ અથવા પ્રક્રિયાગત તકનીકીઓ તરફ પાછા જોવાની જરૂર નથી, કે અંગ્રેજી ન્યાયાધીશો દ્વારા ચોક્કસ કેસોમાં વ્યક્ત કરાયેલા અભિપ્રાયના કોઈપણ તફાવત અથવા ફેરફારથી દબાઈ જવાની જરૂર નથી. જ્યાં સુધી આપણે વ્યાપક અને મૂળભૂત સિદ્ધાંતોને વળગી રહીએ છીએ જે અંગ્રેજી કાયદામાં આવી રિટ્સ મંજૂર કરવાના બાબતમાં અધિકારક્ષેત્રના ઉપયોગને નિયંત્રિત કરે છે, ત્યાં સુધી આપણે તમામ યોગ્ય કેસોમાં અને યોગ્ય રીતે 'સર્ટિઓરરી' ના સ્વરૂપમાં હુકમ કરી શકીએ છીએ અથવા રિટ જારી કરી શકીએ છીએ".

પ. કાયદાનું ઉપરોક્ત નિવેદન ઉચ્ચમ બાઈ વિ. યુ.પી. રાજ્ય (એઆઈઆર ૧૯૬૨ એસસી ૧૬૨૧, ૧૬૨૫) માં સાત જજની બેંચ દ્વારા સ્પષ્ટપણે સમર્થન આપવામાં આવ્યું હતું. આ સિદ્ધાંતનું કારણ સ્વયં સ્પષ્ટ છે. જો આપણે અંગ્રેજી કાયદામાં આવી રિટ્સ મંજૂર કરવાના બાબતમાં અધિકારક્ષેત્રના ઉપયોગને નિયંત્રિત કરતા વ્યાપક અને મૂળભૂત સિદ્ધાંતોને વળગી રહીશું નહીં, તો અધિકારક્ષેત્ર રુડરલેસ અને અમાર્ગદર્શિત બની જાય છે; તે મનસ્વી અને લહેરી બનવાનું વલણ ધરાવે

છે. અભિગમની કોઈ એકરૂપતા રહેશે નહીં અને અધિકારક્ષેત્ર વ્યક્તિગત બનવાનું જોખમ રહેશે. અધિકારક્ષેત્રના પરિમાણો જજથી જજ અને કોર્ટથી કોર્ટમાં બદલાશે." (મહત્વ આપવામાં આવ્યું.)

૧૩. શ્રી મિશ્રાએ ૧૯૬૩ (૧) એસસીઆર ૭૭૮ માં નોંધાયેલા શ્રીમતી ઉજ્જ્વલ બાઈ વિ. ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્યના કેસ પર પણ આધાર રાખ્યો હતો. આ કેસમાં પ્રશ્ન એ હતો કે શું ભારતના બંધારણની આર્ટિકલ ૩૨ હેઠળની રિટ અરજી માન્ય કાયદા હેઠળ સેલ્સ ટેક્સ ઓફિસર દ્વારા કરવામાં આવેલા આકારણી સામે જાળવી શકાય છે કે નહીં. બહુમતીએ ઠેરવ્યું કે રિટ અરજી જાળવી શકાય નહીં. આ કેસમાં અૈયર જે. દ્વારા નીચે મુજબ ઠેરવવામાં આવ્યું છે: "હવે, હું વિવાદાસ્પદ ક્ષેત્રમાં આવું છું. કાયદાની જોગવાઈના અનુસંધાનમાં તેના અધિકારક્ષેત્રના નિર્વિવાદ ઉપયોગમાં અર્ધ-ન્યાયિક ઓથોરિટી દ્વારા કરવામાં આવેલા હુકમની સ્થિતિ શું છે જે સર્વસંમતિથી *intra vires* છે? અધિકારક્ષેત્રની વિભાવનાને સ્પષ્ટ કરવી પ્રથમ જરૂરી છે. અધિકારક્ષેત્ર એટલે નિર્ણય લેવાની સત્તા. જ્યારે પણ કોઈ ન્યાયિક અથવા અર્ધ-ન્યાયિક ટ્રિબ્યુનલને તેના પર નિર્ણય લેવાના હેતુથી કાયદા અથવા હકીકતના પ્રશ્નની પૂછપરછ કરવા માટે સત્તા આપવામાં આવે છે અથવા જરૂરી હોય છે, ત્યારે તેના પરના તેના તારણો

સહયોગી રીતે અથવા સર્ટિઓરરી માટેની અરજી પર દોષિત ઠેરવી શકાતા નથી પરંતુ અપીલ પર ઉલટાવી ન દેવાય ત્યાં સુધી બંધનકર્તા છે. જ્યાં અર્ધ-ન્યાયિક ઓથોરિટી પાસે કોઈ બાબત પર નિર્ણય લેવાનું અધિકારક્ષેત્ર હોય છે, ત્યારે તે ખોટા નિષ્કર્ષ પર પહોંચીને પોતાનું અધિકારક્ષેત્ર ગુમાવતું નથી પછી ભલે તે કાયદામાં ખોટું હોય કે હકીકતમાં. પ્રશ્ન, કે શું ટ્રિબ્યુનલ પાસે અધિકારક્ષેત્ર છે તે તે તથ્યોના સત્ય અથવા અસત્ય પર આધાર રાખતું નથી જેમાં તેણે પૂછપરછ કરવાની છે, કે તે તથ્યો પરના તેના તારણોની શુદ્ધતા પર પણ આધાર રાખતું નથી, પરંતુ તેમના સ્વરૂપ પર આધાર રાખે છે, અને તે 'પૂછપરછના અંતે નહીં, પરંતુ પ્રારંભે' નક્કી કરી શકાય છે ([રેક્ષ વિ. બોલ્ટન ([૧૮૫૧] ૧ ક્યુ.બી. ૬૬, ૭૫.)). આમ, નોકરી ગુમાવવા માટે વળતરના દાવા નક્કી કરવા માટે સત્તા પ્રાપ્ત ટ્રિબ્યુનલ પાસે વળતરના માપદંડ અને પદના કાર્યકાળ સંબંધિત કાયદા અને હકીકતના તમામ પ્રશ્નો નક્કી કરવાનું અધિકારક્ષેત્ર છે, અને તે તેમાંથી કોઈપણ પ્રશ્ન ખોટી રીતે નક્કી કરીને તેના અધિકારક્ષેત્રને ઓળંગતું નથી પરંતુ તેની પાસે પુનઃસ્થાપન માટેના દાવા અથવા ખોટી બરતરફી માટેના નુકસાનના દાવા પર મનોરંજન કરવાનું કોઈ અધિકારક્ષેત્ર નથી, અને જો તે આવા શરતોમાં હુકમ કરે તો તે તેના અધિકારક્ષેત્રને ઓળંગશે, કારણ કે તેને તે

બાબતો પર કોઈપણ પ્રકારનો નિર્ણય લેવાની કોઈ કાનૂની સત્તા નથી. જો ટ્રિબ્યુનલ અયોગ્ય રીતે રચાયેલ હોય, અથવા જો તે પૂછપરછ માટેના કેટલાક આવશ્યક પ્રારંભિક બાબતોનું પાલન કરવામાં નિષ્ફળ જાય તો તે અધિકારક્ષેત્રનો અભાવ ધરાવી શકે છે. પરંતુ તે કોઈપણ પ્રશ્નના ખોટા નિર્ધારણ પર તેના નિર્ણયને આધાર રાખીને તેના અધિકારક્ષેત્રને ઓળંગતું નથી જે તેને સત્તા આપવામાં આવી છે અથવા જરૂરી છે (એટલે કે) નક્કી કરવા માટે અધિકારક્ષેત્ર ધરાવે છે. ન્યાયિક કૃત્ય અથવા નિર્ણયની લાક્ષણિકતા એ છે કે તે બંધનકર્તા છે, પછી ભલે તે સાચું હોય કે ખોટું. ન્યાયિક અથવા અર્ધ-ન્યાયિક સંસ્થા દ્વારા કરવામાં આવેલી કાયદા અથવા હકીકતની ભૂલ, સામાન્ય રીતે, અપીલ સિવાય અન્યથા દોષિત ઠેરવી શકાતી નથી સિવાય કે ખોટું નિર્ધારણ એવી બાબત સાથે સંબંધિત હોય જેના પર તે સંસ્થાનું અધિકારક્ષેત્ર આધાર રાખે છે. આ સિદ્ધાંતો માત્ર કાયદાની કઠોર અર્થમાં ગોણા કોર્ટોના તારણોને જ નહીં પરંતુ વહીવટી સંસ્થાઓના તારણોને પણ નિયંત્રિત કરે છે જે ન્યાયિક ક્ષમતામાં કાર્ય કરતી હોવાનું માનવામાં આવે છે. આવી સંસ્થાઓને તેમના અધિકારક્ષેત્રની મર્યાદામાં ભૂલ કરવાની સત્તા આપવામાં આવી હોવાનું માનવામાં આવે છે; અને શરત એ છે કે તેઓ તે મર્યાદાની અંદર રહે છે, તેમના નિર્ણયો માન્ય તરીકે સ્વીકારવા જ જોઈએ

સિવાય કે અપીલ પર બાજુ પર મૂકવામાં આવે. રેસ જ્યુડીકાટાનો સિદ્ધાંત પણ આવા નિર્ણયો પર લાગુ કરવામાં આવ્યો છે".

૧૯.૫. સગીર ઉમાઈબેન બાઈ વતી ઈશા બીવી (સુપ્રા) ના કેસમાં, માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટે અવલોકન કર્યું છે અને ઠેરવ્યું છે કે વૈકલ્પિક ઉપાયનું અસ્તિત્વ સામાન્ય રીતે આવી પ્રોહિબિશનની રિટ અથવા હુકમના જારી કરવા સામે પ્રતિબંધ નથી. પરંતુ હાઈકોર્ટ અથવા માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટ પાસેથી પ્રોહિબિશનની રિટ મેળવવાનો અધિકાર સ્થાપિત કરવા માટે, અરજદારે જે અધિકારી અથવા ઓથોરિટી સામે ફરિયાદ કરવામાં આવી છે તેના તરફથી આગળ વધવાના અધિકારક્ષેત્રનો સંપૂર્ણ અભાવ દર્શાવવો પડશે.

૧૯.૬. એસ. ગોવિંદા મેનન વિ. યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્ય એઆઈઆર ૧૯૬૭ એસસી ૧૨૭૫ માં ફકરા ૫ માં, માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટે નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે અને ઠેરવ્યું છે:

૫. પ્રોહિબિશનની રિટ મંજૂર કરવા માટેનું અધિકારક્ષેત્ર પ્રાથમિક રીતે દેખરેખ રાખનારું છે અને તે રિટનો હેતુ અદાલતો અથવા ગૌણ ટ્રિબ્યુનલોને એવા

અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરતા અટકાવવાનો છે જે તેમની પાસે બિલકુલ નથી અથવા અન્યથા તેમને તેમના અધિકારક્ષેત્રની મર્યાદાઓ વટાવતા અટકાવવાનો છે. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, હેતુ ગૌણ અથવા મર્યાદિત અધિકારક્ષેત્રની અદાલતો અથવા ટ્રિબ્યુનલોને તેમની મર્યાદામાં મર્યાદિત કરવાનો છે. તે સારી રીતે સ્થાપિત છે કે પ્રોહિબિશનની રિટ માત્ર અધિકારક્ષેત્રના વધુ પડતા ઉપયોગ માટે અથવા અધિકારક્ષેત્રના અભાવ માટે જ નહીં પરંતુ કુદરતી ન્યાયના નિયમોથી વિચલનના કેસમાં પણ આવે છે (જુઓ (હૉલ્સબરીઝ લૉઝ ઑફ ઇંગ્લેન્ડ, ૩જી આવૃત્તિ, વૉલ્યુમ II, પૃષ્ઠ ૧૧૪). ઉદાહરણ તરીકે કોર્ટ ઓફ અપીલ દ્વારા ધ કિંગ વિ. નોર્થ(૧) માં એવું ઠેરવવામાં આવ્યું હતું કે કન્સિસ્ટરી કોર્ટના ૪૪ ૨૫ જુલાઈ ૧૮૨૫ ના હુકમ તરીકે વાયસરને તેના બચાવમાં સાંભળવાની તક આપ્યા વિના કરવામાં આવ્યો હતો, હુકમ કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોના ઉલ્લંઘનમાં કરવામાં આવ્યો હતો અને તેથી અધિકારક્ષેત્ર વિના કરવામાં આવેલો હુકમ હતો અને પ્રોહિબિશનની રિટ જારી થવી જોઈએ. પરંતુ ગૌણ ટ્રિબ્યુનલના અભ્યાસક્રમ, પદ્ધતિ અથવા પ્રક્રિયાને સુધારવા માટે રિટ આવેલી નથી, અથવા કાર્યવાહીના ગુણદોષ પર ખોટો નિર્ણય નથી. તે પણ સારી રીતે સ્થાપિત છે કે કાયદાની ભૂલ માટે અદાલત અથવા ગૌણ ટ્રિબ્યુનલને પ્રોહિબિશનની રિટ જારી કરી શકાતી નથી સિવાય કે ભૂલ તેને તેના અધિકારક્ષેત્રની બહાર લઈ જાય (જુઓ રેજીના વિ. કોમ્પ્ટ્રોલર-જનરલ ઓફ

પેટન્ટ્સ એન્ડ ડિઝાઇન્સ, ૧૯૫૩-૨ ડબલ્યુએલઆર 760 પૃષ્ઠ ૭૬૫ પર અને પેરિસિયન બાસ્કેટ શૂઝ પ્રોપ્રાઇટરી લિમિટેડ વિરુદ્ધ વ્હાઇટ, ૫૯ સીએલઆર ૩૬૯. તેથી, અધિકારક્ષેત્રના અભાવ અને તેનો ઉપયોગ કઈ રીતે કરવામાં આવે છે તેની વચ્ચે સ્પષ્ટ તફાવત જાળવવો આવશ્યક છે. જો અધિકારક્ષેત્રનો અભાવ હોય તો મામલો 'કોરમ નોન જુડિસ' બને છે અને તેની અધિકારક્ષેત્રની મર્યાદા બહારની કાર્યવાહી ચાલુ રાખવા સામે અદાલત અથવા નીચલી ટ્રિબ્યુનલ વિરુદ્ધ પ્રતિબંધની રીટ બહાર પાડવામાં આવશે.

૧૯.૭. કમિશનર ઓફ ઇન્કમ ટેક્સ અને અન્ય વિરુદ્ધ છબિલ દાસ અગ્રવાલ, જે (૨૦૧૪) ૧ એસસીસી ૬૦૩ માં અહેવાલ થયેલ છે, તેના પેરા ૧૫ અને ૧૬ માં, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે અને ઠરાવ્યું છે:

૧૫. આમ, જ્યારે એવું કહી શકાય કે આ કોર્ટે વૈકલ્પિક ઉપાયના નિયમના કેટલાક અપવાદોને માન્યતા આપી છે, એટલે કે જ્યાં વૈધાનિક ઓથોરિટી પ્રશ્નમાં રહેલા અધિનિયમની જોગવાઈઓ અનુસાર કાર્ય કરતી નથી, અથવા ન્યાયિક પ્રક્રિયાના મૂળભૂત સિદ્ધાંતોના અવગણનામાં, અથવા ૨૬ થયેલી જોગવાઈઓનો આશરો લીધો છે, અથવા જ્યારે કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોના સંપૂર્ણ ઉલ્લંઘનમાં હુકમ પસાર કરવામાં આવ્યો છે,

ત્યારે થાનસિંહ નાથમાલ કેસ, તિટાગઢ પેપર મિલ્સ કેસ અને અન્ય સમાન ચુકાદાઓમાં પ્રતિપાદિત પ્રસ્તાવ કે જો અસરકારક વૈકલ્પિક ઉપાય પીડિત વ્યક્તિ માટે ઉપલબ્ધ હોય અથવા જે કાયદા હેઠળ ફરિયાદ કરાયેલ ક્રિયા લેવામાં આવી છે તેમાં જ ફરિયાદના નિવારણ માટેની પદ્ધતિ છે તો હાઈકોર્ટ બંધારણની આર્ટિકલ ૨૨૬ હેઠળ અરજી મંજૂર કરશે નહીં તે ક્ષેત્ર ધરાવે છે. તેથી, જ્યારે ફરિયાદના નિવારણ માટે કાયદા દ્વારા વૈધાનિક ફોર્મ બનાવવામાં આવે છે, ત્યારે વૈધાનિક વિતરણને અવગણીને રિટ અરજી મંજૂર કરવી જોઈએ નહીં.

૧૬. વર્તમાન કેસમાં, અધિનિયમ ટેક્સના આકારણી/પુનઃ-આકારણી, ઇંડ લાદવા અને રેવન્યુ ઓથોરિટીઓ દ્વારા પસાર કરાયેલા કોઈપણ અયોગ્ય હુકમો સંબંધિત રાહત મેળવવા માટે સંપૂર્ણ મશીનરી પ્રદાન કરે છે, અને આસેસીને તે મશીનરી છોડી દેવા અને જ્યારે તેની પાસે ઇન્કમ ટેક્સના કમિશનર (અપીલ) સમક્ષ અપીલ દ્વારા પર્યાપ્ત ઉપાય ખુલ્લો હતો ત્યારે બંધારણની આર્ટિકલ ૨૨૬ હેઠળ હાઈકોર્ટના અધિકારક્ષેત્રનો આશરો લેવાની મંજૂરી આપી શકાતી નથી. જો કે કાયદા હેઠળનો ઉપાય અસરકારક હોવો જોઈએ અને નોંધપાત્ર રાહત વિના માત્ર ઔપચારિકતા ન હોવો જોઈએ. રામ એન્ડ શ્યામ કો. વિ. હરિયાણા રાજ્ય, (૧૯૮૫) ૩

એસસીસી ૨૬૭ માં આ કોર્ટે નોંધ્યું છે કે જો અપીલ “સીઝરથી સીઝરની પત્ની” તરફ હોય તો વૈકલ્પિક ઉપાયનું અસ્તિત્વ મિથ્યા અને નિર્રથક કસરત હશે.

૧૯.૮. વર્હપૂલ કોર્પોરેશન વિ. રજિસ્ટ્રાર ઓફ ટ્રેડ માર્ક્સ, મુંબઈ (૧૯૯૮) ૮ એસસીસી ૧ માં અહેવાલ થયેલ છે, મૂળ વાદીઓના વિદ્વાન કાઉન્સિલ દ્વારા ફરરા ૨૦ માં જેના પર આધાર રાખવામાં આવ્યો છે તે ચુકાદો, માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટે નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે અને ઠેરવ્યું છે:

“ત્યારથી ઘણું પાણી પુલ નીચે વહી ગયું છે, પરંતુ આ ચુકાદાઓ પર કોઈ ક્ષારયુક્ત અસર થઈ નથી જે જૂના હોવા છતાં ક્ષેત્રને પકડી રાખવાનું ચાલુ રાખે છે જેના પરિણામે વૈકલ્પિક વૈધાનિક ઉપાયો હોવા છતાં બંધારણની આર્ટિકલ ૨૨૬ હેઠળ રિટ અરજી મંજૂર કરવામાં હાઈકોર્ટના અધિકારક્ષેત્ર અંગેનો કાયદો પ્રભાવિત થતો નથી, ખાસ કરીને એવા કેસમાં જ્યાં ઓથોરિટી કે જેની સામે રિટ દાખલ કરવામાં આવી છે તે અધિકારક્ષેત્ર ધરાવતી ન હોવાનું દર્શાવવામાં આવે છે અથવા કોઈપણ કાનૂની ફાઉન્ડેશન વિના અધિકારક્ષેત્ર હડપ કરવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો.”

૧૯.૯. રાધે શ્યામ (સુપ્રા) ના કેસમાં, સર્ટિઓરરીની રિટ પર માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટના વિવિધ ચુકાદાઓ ધ્યાનમાં લીધા પછી, એવું ઠેરવવામાં આવ્યું છે કે સિવિલ કોર્ટના ન્યાયિક હુકમો ભારતના બંધારણની આર્ટિકલ ૨૨૬ હેઠળ સર્ટિઓરરીની રિટ માટે જવાબદાર નથી. ઉપરોક્ત ચુકાદામાં, માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટે વધુ અવલોકન કર્યું છે કે આર્ટિકલ ૨૨૭ નો અવકાશ આર્ટિકલ ૨૨૬ કરતા અલગ છે. એવું અવલોકન કરવામાં આવે છે કે ન્યાયિક હુકમો સામે પડકાર વૈધાનિક અપીલ અથવા પુનરાવર્તન દ્વારા અથવા આર્ટિકલ ૨૨૭ હેઠળ આવશે અને આર્ટિકલ ૨૨૬ અને ૩૨ હેઠળ રિટ દ્વારા નહીં. મુદ્દાઓ પર અગાઉના ચુકાદાઓ સાથે વ્યવહાર કરતી વખતે માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટના સંબંધિત અવલોકનો ફક્ત ૧૦ થી ૨૬ માં છે. ત્યારબાદ, માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટે સૂર્ય દેવ રાય (સુપ્રા) ના કેસમાં માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટના ચુકાદા સાથે અસંમતિ દર્શાવી છે અને ફક્ત ૨૭ માં નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે:

"૨૭. આમ, આપણે એ મતના છીએ કે સિવિલ કોર્ટોના ન્યાયિક હુકમો આર્ટિકલ ૨૨૬ હેઠળ સર્ટિઓરરીની રિટ માટે જવાબદાર નથી. આપણે સંદર્ભ બેંચના એ અભિપ્રાય સાથે પણ સંમત છીએ કે મેન્ડામસની રિટ

કોઈપણ જાહેર ફરજ ન બજાવતી ખાનગી વ્યક્તિ સામે પડતી નથી.

આર્ટિકલ ૨૨૭ નો અવકાશ આર્ટિકલ ૨૨૬ કરતા અલગ છે."

૧૯.૧૦ હવે, જ્યાં સુધી મૂળ વાદીઓના વિદ્વાન કાઉન્સિલ શ્રી એસ.એન. શેલાત દ્વારા આધાર રાખવામાં આવેલા વરિયમ સિંહ અને અન્ય વિ. અમરનાથ અને અન્ય એઆઈઆર ૧૯૫૪ એસસી ૨૧૫ માં માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટના ચુકાદા પર આધાર રાખવાનો સંબંધ છે, શરૂઆતમાં જ, એ નોંધવું જરૂરી છે કે ઉપરોક્ત ચુકાદો ભારતના બંધારણની આર્ટિકલ ૨૨૭ ના સંદર્ભમાં છે અને ભારતના બંધારણની આર્ટિકલ ૨૨૬ હેઠળ સર્ટિઓરરી અથવા પ્રોહિબિશનની રિટના સંદર્ભમાં નથી.

૧૯.૧૧.તે જ રીતે મૂળ વાદીઓના વિદ્વાન કાઉન્સિલ શ્રી શેલાત દ્વારા આધાર રાખવામાં આવેલા સૂર્યદેવ રાય (સુપ્રા) ના કેસમાં માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટના ચુકાદાના ફક્ત ૩૮(જ) પર આધાર રાખવાનો સંબંધ છે, શરૂઆતમાં જ, એ નોંધવું જરૂરી છે કે ઉપરોક્ત પેરાગ્રાફ્સમાં માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટે કરેલા અવલોકનો ગૌણ કોર્ટ સામે ભારતના બંધારણની આર્ટિકલ ૨૨૭ હેઠળ હાઈકોર્ટના દેખરેખ અધિકારક્ષેત્રના સંદર્ભમાં છે અને ભારતના બંધારણની આર્ટિકલ ૨૨૬ હેઠળ સર્ટિઓરરીની રિટના સંદર્ભમાં નથી. તેનાથી વિપરીત, ભારતના બંધારણની

આર્ટિકલ ૨૨૬ હેઠળ સર્ટિઓરરીની રિટના સંદર્ભમાં સંબંધિત અવલોકનો ફક્ત ૩૮(૩) માં છે, જે નીચે મુજબ વાંચે છે:

૩૮.૩). બંધારણની આર્ટિકલ ૨૨૬ હેઠળ સર્ટિઓરરી, અધિકારક્ષેત્રની ભૂલોને સુધારવા માટે જારી કરવામાં આવે છે એટલે કે જ્યારે ગૌણ કોર્ટે (i) અધિકારક્ષેત્ર વિના – જ્યાં કોઈ અધિકારક્ષેત્ર અસ્તિત્વમાં નથી ત્યાં અધિકારક્ષેત્ર ધારણ કરીને કાર્ય કર્યું હોવાનું જણાય છે, અથવા (ii) અધિકારક્ષેત્રની મર્યાદાઓ વટાવીને અથવા ઓળંગીને તેના અધિકારક્ષેત્રના વધુ પડતા ઉપયોગમાં કાર્ય કર્યું છે, અથવા (iii) કાયદા અથવા પ્રક્રિયાના નિયમોની સ્પષ્ટ અવગણનામાં કાર્ય કર્યું છે અથવા જ્યાં કોઈ પ્રક્રિયા નિર્ધારિત નથી ત્યાં કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોના ઉદ્વેગનમાં કાર્ય કર્યું છે અને જેનાથી ન્યાય નિષ્ફળ ગયો છે."

૧૯.૧૨. આ તબક્કે, એ નોંધવું જરૂરી છે કે રાધેશ્યામ અને અન્ય (સુપ્રા) ના કેસમાં અનુગામી ચુકાદામાં, માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટની ત્રણ જજની બેંચ સૂર્યદેવ રાય (સુપ્રા) માં માનનીય ડિવિઝન બેંચ દ્વારા લીધેલા તે અભિપ્રાય સાથે સંમત થઈ નથી કે સિવિલ કોર્ટના ન્યાયિક હુકમો આર્ટિકલ ૨૨૬ હેઠળ રિટ માટે જવાબદાર છે અને ફક્ત ૨૭ માં ખાસ કરીને અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે અને

ઠેરવવામાં આવ્યું છે (જેનો સંદર્ભ અહીં ઉપર આપવામાં આવ્યો છે) કે સિવિલ કોર્ટોના ન્યાયિક હુકમો ભારતના બંધારણની આર્ટિકલ ૨૨૬ હેઠળ રિટ માટે જવાબદાર નથી.

૨૦. માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટના ઉપરોક્ત ચુકાદાઓને અને ભારતના બંધારણની આર્ટિકલ ૨૨૬ હેઠળ સર્ટિઓરરીની રિટ અને/અથવા પ્રોહિબિશનની રિટના જારી કરવા પર ઉપરોક્ત ચુકાદાઓમાં માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા પ્રતિપાદિત કાયદાને ધ્યાનમાં લેતા, કાયદાનો નીચેનો સિદ્ધાંત ઉભરી આવે છે.

(i) કે સામાન્ય રીતે સિવિલ કોર્ટના ન્યાયિક હુકમો ભારતના બંધારણની આર્ટિકલ ૨૨૬ હેઠળ રિટ અધિકારક્ષેત્ર માટે જવાબદાર નથી.

(ii). અપવાદરૂપ કેસમાં, સર્ટિઓરરી/પ્રોહિબિશનની રિટ અધિકારક્ષેત્રની ભૂલોને સુધારવા માટે જારી કરી શકાય છે એટલે કે જ્યારે ગૌણ કોર્ટે કાર્ય કર્યું હોવાનું જણાય છે. અધિકારક્ષેત્ર વિના – જ્યાં કોઈ અધિકારક્ષેત્ર અસ્તિત્વમાં નથી ત્યાં અધિકારક્ષેત્ર ધારણ કરીને.

૨૧. ઉપરોક્ત ચુકાદાઓમાં માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા પ્રતિપાદિત કાયદા, સર્ટિઓરરીની રિટ / પ્રોહિબિશનની રિટ અને આપણા તારણોને ધ્યાનમાં લેતા,

વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા પાસ કરવામાં આવેલો સામેરી હુકમ જેમાં આંક ૧ ની નીચે કોઈ હુકમ પસાર કરતા અને/અથવા જારી કરાયેલી નોટિસ પર કોઈ હુકમ પસાર કરતા વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટને અટકાવતી સર્ટિઓરરીની રિટ / પ્રોહિબિશનની રિટ જારી કરવામાં આવી છે, જેના દ્વારા મૂળ વાદીઓને સિવિલ પ્રોસીજર કોડના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧(એ) હેઠળ દાવો કેમ નકારી ન શકાય તે અંગે કારણ બતાવવા માટે બોલાવવામાં આવ્યા હતા, તેની વિચારણા કરવાની જરૂર છે.

૨૦.૧. ઉપર જણાવ્યા મુજબ, વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટને સિવિલ પ્રોસીજર કોડના ઓર્ડર VII રુલ ૧૧ હેઠળ દાવો નકારી કાઢવા માટે સુઓ મોટો નોટિસ જારી કરવાનું અધિકારક્ષેત્ર છે અને ઉપર જણાવ્યા મુજબ, ટ્રાયલ સમાપ્ત થાય તે પહેલાં કોઈપણ તબક્કે દાવો નકારી શકાય છે. તેથી, એવું કહી શકાય નહીં કે સિવિલ પ્રોસીજર કોડના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧(એ) હેઠળ દાવો કેમ નકારી ન શકાય તે અંગે કારણ બતાવવા માટે મૂળ વાદીઓને બોલાવતી વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા જારી કરાયેલી નોટિસ સંપૂર્ણપણે અધિકારક્ષેત્ર વિનાની કહી શકાય. કેસના તથ્યો અને સંજોગોમાં, એવું પણ કહી શકાય નહીં કે આવી નોટિસ જારી કરીને વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે તેને નિહિત ન હોય તેવું અધિકારક્ષેત્ર વટાવ્યું છે. વાદીઓ સહિત રજૂઆત કરવા માટે પક્ષકારોને પૂરતી તક ઉપલબ્ધ રહેશે અને

વાદીઓ ખૂબ જ સારી રીતે નિર્દેશ કરી શકે છે કે સિવિલ પ્રોસીજર કોડના ઓર્ડર VII રુલ ૧૧ હેઠળ દાવો નકારી કાઢવાની જરૂર નથી. તેથી, કારણ બતાવો નોટિસ સાથે વધુ આગળ વધતા વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટને અટકાવતી અને આંક ૧ ની નીચે કોઈ હુકમ પસાર કરતા અટકાવતી સર્ટિઓરરીની રિટ / પ્રોહિબિશનની રિટ જારી કરવામાં વિદ્વાન સિંગલ જજને ભૌતિક ભૂલ થઈ છે.

૨૨.૦. હવે, સામેરી ચુકાદો અને હુકમ પસાર કરતી વખતે અને સર્ટિઓરરી અને/અથવા પ્રોહિબિશનની રિટ જારી કરતી વખતે વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા સોંપવામાં આવેલા કારણોની આપણે વિચારણા કરીશું.

૨૨.૧. વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા પાસ કરવામાં આવેલા સામેરી ચુકાદા અને હુકમ પરથી, એવું પ્રતીત થાય છે કે વિદ્વાન સિંગલ જજે મુખ્યત્વે નીચેના આધારો પર સર્ટિઓરરીની રિટ / પ્રોહિબિશનની રિટ જારી કરી છે:

(I) કે અગાઉ, મૂળ સામાવાળાઓએ અરજી આંક ૧૯ રજૂ કરી હતી અને દાવો નકારી કાઢવા માટે પ્રાર્થના કરી હતી, જે આંક ૫ અને ૧૯ ની નીચે સામાન્ય હુકમ પસાર કરતી વખતે નકારી કાઢવામાં આવી હતી. આમ, ઓર્ડર VII રુલ

૧૧ હેઠળ ઉપરોક્ત અરજીને નકારી કાઢતો આંક ૧૯ ની નીચેનો હુકમ સામાવાળાઓ દ્વારા સ્વીકારવામાં આવ્યો છે અને તે પક્ષકારો માટે બંધનકર્તા છે. કે આંક ૫ અને ૧૯ ની નીચે પસાર કરવામાં આવેલો હુકમ માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટ સુધી પુષ્ટિ પામ્યો છે.

(II). કે સ્પેશિયલ લીવ પિટિશન ફગાવી દેતી વખતે માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટે ટ્રાયલ કોર્ટને દસ દિવસની સુનાવણી સાથે બને તેટલી વહેલી તકે દાવાનો નિકાલ કરવા વિનંતી કરી છે. કે સામાવાળાઓ – મૂળ સામાવાળાઓએ અનુગામી તબક્કે કોડના O. VII R. ૧૧(a) હેઠળ દાવો નકારી કાઢવાની પ્રાર્થના કરવા માટે આ કોર્ટ દ્વારા (અપીલ ફોમ ઓર્ડર નં. ૫૨૧/૨૦૦૨ નો નિકાલ કરતી વખતે) આપવામાં આવેલો અધિકાર / છૂટ જતો કર્યો છે.

(III) કે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા જારી કરાયેલ સુઓ મોટો નોટિસ મોડેથી એટલે કે ૩૬ સાક્ષીઓની રેકોર્ડિંગ પૂર્ણ થયા પછી છે. જો સામાવાળાઓ મૂળ સામાવાળાઓએ તારીખ ૦૮/૦૩/૨૦૧૩ ના હુકમની લાઇન પર પોતાની મેળે અરજી પસંદ કરી હોત, તો તે રેસ જ્યુડીકાટ ના સિદ્ધાંતો દ્વારા ફટકાઈ હોત.

તેથી, આવી ન્યાયિક સાહસિકતાને મંજૂરી આપી શકાતી નથી અને જો ટ્રાયલ કોર્ટની ક્રિયાને મંજૂરી આપવામાં આવે છે, તો તે ચોક્કસપણે સમાજને ખોટો સંકેત આપશે, ખાસ કરીને જ્યારે વિવાદ સીધા વડતાલ ગાદીના સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાય સાથે સંબંધિત છે, જે વડતાલ ગાદી હેઠળ આવતા ગઢડા, જૂનાગઢ પ્રદેશ સાથે પણ સંબંધિત છે. તેથી, જ્યાં સુધી સ્પેશિયલ સિવિલ સૂટ નં. ૧૫૬/૨૦૦૨ માં આંક ૧ ની નીચે પસાર કરવામાં આવેલા તારીખ ૦૮.૦૩.૨૦૧૩ ના સામેરી હુકમનો સંબંધ છે, ભારતના બંધારણની આર્ટિકલ ૨૨૬ હેઠળ વિવેકાધીન અધિકારક્ષેત્રના ઉપયોગમાં સંબંધિત ટ્રાયલ કોર્ટને અટકાવવાની જરૂર છે.

આમ, ઉપરોક્ત આધારો પર, વિદ્વાન સિંગલ જજ સર્ટિઓરરીની રિટ / પ્રોહિબિશનની રિટ જારી કરી છે.

૨૩. હવે, જ્યાં સુધી વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા કરવામાં આવેલા અવલોકનોનો સંબંધ છે કે જેમ કે અરજી આંક ૧૯ જે મૂળ સામાવાળાઓ દ્વારા સિવિલ પ્રોસીજર કોડના ઓર્ડર VII રુલ ૧૧ હેઠળ દાવો નકારી કાઢવા માટે રજૂ કરવામાં આવી હતી, તે આંક ૫ અને ૧૯ ની નીચે સામાન્ય હુકમ પસાર કરતી વખતે નકારી કાઢવામાં આવી હતી અને સામાવાળાઓ માટે તે હુકમ અંતિમતા પ્રાપ્ત કરી ચૂક્યો

છે અને તે પણ કે ત્યારબાદ સામાવાળાઓએ સિવિલ પ્રોસીજર કોડના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧(એ) હેઠળ અરજી દાખલ કરીને અપીલ ફોમ ઓર્ડર નં. ૫૨૧/૨૦૦૨ નો નિકાલ કરતી વખતે વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા અનામત રાખવામાં આવેલી છૂટનો લાભ લીધો ન હતો અને એ આધારે પણ કે જો સામાવાળાઓએ વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા જારી કરાયેલ સુઓ મોટો નોટિસ જેવી અરજી પસંદ કરી હોત, તો તે રેસ-જ્યુડીકાટા ના સિદ્ધાંત દ્વારા ફટકાઈ હોત, તે નોંધવું જરૂરી છે કે અગાઉ સામાવાળાઓ દ્વારા સિવિલ પ્રોસીજર કોડના ઓર્ડર VII રુલ ૧૧ (d) હેઠળ એ આધારે દાવો નકારી કાઢવા માટે અરજી રજૂ કરવામાં આવી હતી કે બોમ્બે પબ્લિક ટ્રસ્ટ એક્ટની જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં લેતા, દાવો જાળવી શકાશે નહીં. તે તબક્કે, એ આધારે સિવિલ પ્રોસીજર કોડના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧(એ) હેઠળ દાવો નકારી કાઢવા માટે કોઈ પ્રાર્થના નહોતી કે દાવો દાવાનું કોઈ કારણ દર્શાવતો નથી. સંજોગોમાં, એવા સંજોગોમાં રેસ-જ્યુડીકાટા ના સિદ્ધાંતને લાગુ કરવાનો કોઈ પ્રશ્ન નથી.

૨૩.૧. હવે, જ્યાં સુધી સામાવાળાઓ દ્વારા અપીલ ફોમ ઓર્ડર નં. ૫૨૧/૨૦૦૨ નો નિકાલ કરતી વખતે વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા અનામત રાખવામાં આવેલી છૂટનો લાભ ન લેવાનો અને સિવિલ પ્રોસીજર કોડના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧(એ) હેઠળ દાવો નકારી કાઢવા માટે કોઈ અરજી ન જમા

કરાવવાનો સંબંધ છે, ઉપર જણાવ્યા મુજબ, સિવિલ પ્રોસીજર કોડના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧(એ) હેઠળની સત્તાઓનો ઉપયોગ કરવાની ફરજ વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ પર સોંપવામાં આવી છે અને જો એવું જણાય કે કેસ ઓર્ડર VII રુલ ૧૧ ની કોઈપણ જોગવાઈમાં આવે છે, તો દાવો નકારી કાઢવો જરૂરી છે. તેથી, માત્ર એટલા માટે કે સામાવાળાઓએ ઓર્ડર VII રુલ ૧૧ હેઠળ દાવો નકારી કાઢવા માટે કોઈ અરજી જમા કરાવી ન હતી, એવું કહી શકાય નહીં કે જો સિવિલ પ્રોસીજર કોડના ઓર્ડર VII રુલ ૧૧ હેઠળ દાવો નકારી કાઢવા માટેનો કેસ બનાવવામાં આવે તો વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ દાવો નકારી કાઢવાની સત્તાઓનો ઉપયોગ કરી શકતી નથી. આપેલા કેસમાં, એવું બની શકે છે કે સામાવાળાઓ કોઈપણ કારણસર દાવો નકારી કાઢવા માટે કોઈ અરજી જમા ન કરાવે. જો કે જો દાવાના સાદા વાંચન પર કોર્ટને લાગે કે દાવાનું કારણ ખુદ્દું પડતું નથી અને/અથવા દાવો કોઈપણ કાયદા દ્વારા પ્રતિબંધિત છે, તો કોર્ટ સુઓ મોટો સત્તાઓનો ઉપયોગ કરી શકે છે અને દાવો નકારી શકે છે. સંજોગોમાં, ઉપરોક્ત આધારે સર્ટિઓરરીની રિટ / પ્રોહિબિશનની રિટ જારી કરવામાં વિદ્વાન સિંગલ જજ યોગ્ય નથી.

૨૩.૨. હવે, જ્યાં સુધી વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા કરવામાં આવેલા અવલોકનોનો સંબંધ છે કે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે મોડેથી સિવિલ પ્રોસીજર કોડના

ઓર્ડર VII રુલ ૧૧ હેઠળ સત્તાઓનો ઉપયોગ કરવા માટે કારણ બતાવો નોટિસ જારી કરી છે, તે નોંધવું જરૂરી છે કે તપાસ કરવા માટે ૩૦૦ થી વધુ સાક્ષીઓ છે અને જ્યારે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે કારણ બતાવો નોટિસ જારી કરી ત્યારે માત્ર ૩૬ સાક્ષીઓની તપાસ કરવામાં આવી હતી. તેથી, નોંધપાત્ર ટ્રાયલ હજી થવાની બાકી છે. ઉપર જણાવ્યા મુજબ અને ઉપર જણાવેલા અસંખ્ય ચુકાદાઓમાં માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટે ઠેરવ્યું છે તેમ, ટ્રાયલ સમાપ્ત થાય તે પહેલાં કોઈપણ તબક્કે સિવિલ પ્રોસીજર કોડના ઓર્ડર VII રુલ ૧૧ હેઠળ દાવો નકારી શકાય છે. જો કે તે કેસના તથ્યો અને સંજોગો પર આધાર રાખે છે કે કયા તબક્કે દાવો નકારી શકાય છે. કેસના તથ્યો અને સંજોગોમાં, જ્યારે ઘણા સાક્ષીઓની હજી તપાસ થવાની બાકી છે અને વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે નોટિસ જારી કરી ત્યારે તારીખે માત્ર ૩૬ સાક્ષીઓની તપાસ કરવામાં આવી છે, ત્યારે એવું કહી શકાય નહીં કે સિવિલ પ્રોસીજર કોડના ઓર્ડર VII રુલ ૧૧ (a) હેઠળ દાવો નકારી કાઢવા માટે સુઓ મોટો નોટિસ જારી કરવામાં વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે તેના અધિકારક્ષેત્રને ઓળંગ્યું છે. એ સાચું છે કે સામાન્ય રીતે જ્યારે સિવિલ પ્રોસીજર કોડના ઓર્ડર VII રુલ ૧૧ હેઠળ દાવો નકારી કાઢવાનો હોય છે, ત્યારે આવી સત્તાઓ વહેલી તકે અને સામાન્ય રીતે મુદ્દાઓ ઘડવામાં આવે તે પહેલાં ઉપયોગમાં લેવાની જરૂર હોય છે. જો કે, યોગ્ય કેસમાં કોર્ટ ત્યારબાદ પણ સિવિલ પ્રોસીજર કોડના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧(એ) હેઠળ દાવો નકારી શકે છે, જો કે તે કેસના તથ્યો અને

સંજોગો પર આધાર રાખે છે. તેથી, ઉપરોક્ત આધારે પણ, આંક ૧ ની નીચે કોઈ હુકમ પસાર કરતા વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટને અટકાવતી પ્રોહિબિશનની રિટ / સર્ટિઓરરીની રિટ જારી કરવામાં વિદ્વાન સિંગલ જજ યોગ્ય નથી.

૨૪. હવે, જ્યાં સુધી મૂળ વાદીઓની આ રજૂઆતનો સવાલ છે કે જ્યારે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે પ્રદર્શન ૧ નીચે કારણ દર્શાવો નોટિસ જારી કરી ત્યારે ૩૬ કરતાં વધુ સાક્ષીઓની તપાસ થઈ ચૂકી હોવાથી ટ્રાયલ કોર્ટે સીપીસીના આદેશ VII નિયમ ૧૧ હેઠળ દાવો કેમ નામંજૂર ન કરવો તે અંગે સુઓ મોટો નોટિસ જારી કરીને પડકારાયેલ હુકમ ન પસાર કરવો જોઈતો હતો, તે સંદર્ભે એ નોંધવું જરૂરી છે કે વાસ્તવમાં ૩૦૦ કરતાં વધુ સાક્ષીઓની તપાસ કરવાની બાકી છે અને માત્ર ૩૬ સાક્ષીઓની જ તપાસ થઈ છે, જેથી ટ્રાયલનો મુખ્ય ભાગ હજી શરૂ થવાનો બાકી છે. વધુમાં, કાર્યવાહી હજી નોટિસ જારી કરવાના તબક્કે છે અને વાદીઓએ જવાબ દાખલ કર્યા વગર જ સીધી પ્રતિબંધની રીટ માટે અરજી કરી દીધી છે. વાદીઓ પાસે ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ પોતાનો કેસ રજૂ કરવાની પૂરતી તક ઉપલબ્ધ રહેશે અને તમામ દલીલોની ટ્રાયલ કોર્ટે હજી વિચારણા કરવાની બાકી હોવાથી, વિદ્વાન સિંગલ જજે ટ્રાયલ કોર્ટની કાર્યવાહીમાં દખલ કરીને અને સત્તાનો ઉપયોગ કરતા અટકાવીને રીટ જારી કરવામાં ગંભીર ભૂલ કરી છે.

૨૫.૦. ઉપરોક્તને ધ્યાનમાં રાખીને અને ઉપર જણાવેલા કારણોસર, વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા પાસ કરવામાં આવેલો સામેરી ચુકાદો અને હુકમ ટકી શકતો નથી અને તે રદ કરવા અને બાજુ પર મૂકવાપાત્ર છે. પરિણામે, વર્તમાન લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ મંજૂર કરવામાં આવે છે અને સ્પેસિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૨૯૮૫/૨૦૧૩ માં વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા તારીખ ૩૦/૦૫/૨૦૧૩ ના રોજ પાસ કરવામાં આવેલો હુકમ આથી રદ કરવામાં આવે છે અને બાજુ પર મૂકવામાં આવે છે. હવે, વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ તારીખ ૦૮/૦૩/૨૦૧૩ ના હુકમના અનુસંધાનમાં જારી કરાયેલી સુઓ મોટો નોટિસની સુનાવણી સાથે આગળ વધશે અને વર્તમાન હુકમની રિટ પ્રાપ્ત થયાની તારીખથી બને તેટલી વહેલી તકે અને પ્રાધાન્યરૂપે ત્રણ મહિનાની મુદતની અંદર તેના પર યોગ્ય હુકમ પસાર કરશે. જો કે, તમામ સંબંધિતોને સંપૂર્ણ તક આપ્યા પછી. વર્તમાન હુકમની રિટ પ્રાપ્ત થયાની તારીખથી અથવા વર્તમાન હુકમની પ્રમાણિત નકલ પ્રાપ્ત થયાની તારીખથી ચાર અઠવાડિયાની મુદતની અંદર તારીખ ૦૮/૦૩/૨૦૧૩ ના રોજ આપવામાં આવેલા હુકમ દ્વારા જારી કરાયેલી સુઓ મોટો નોટિસનો જવાબ દાખલ કરવા માટે વાદીઓ માટે ખુલ્લું રહેશે અને ત્યારબાદ, વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ કાયદા અનુસાર અને ગુણદોષ પર યોગ્ય હુકમ પસાર કરશે. જો કે, એવું અવલોકન કરવામાં આવે છે કે પક્ષકારો માટે ઉપલબ્ધ હોઈ શકે તેવી તમામ દલીલો/બચાવ ખુલ્લા રાખવામાં આવ્યા છે, જે કાયદા અનુસાર અને ગુણદોષ

પર વિજ્ઞાન ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા ધ્યાનમાં લઈ શકાય છે. એવું પણ અવલોકન કરવામાં આવે છે કે આ કોર્ટે ગુણદોષ પર કોઈ અભિપ્રાય વ્યક્ત કર્યો નથી કે દાવો/મુદ્દો દાવાનું કારણ દર્શાવે છે કે નહીં અને તેનાથી દાવો સિવિલ પ્રોસીજર કોડના ઓર્ડર VII રુલ ૧૧ હેઠળ નકારી કાઢવા માટે જવાબદાર છે કે નહીં. ગુણદોષ પર અને કાયદા અનુસાર અને સંબંધિત પક્ષકારોને સંપૂર્ણ તક આપ્યા પછી તેને ધ્યાનમાં લેવાનું વિજ્ઞાન ટ્રાયલ કોર્ટ પર છે. વર્તમાન અપીલ તે મુજબ મંજૂર કરવામાં આવે છે, જો કે ખર્ચ અંગે કોઈ હુકમ રહેશે નહીં.

વિષય: સિવિલ પ્રોસીજર કોડના ઓર્ડર VII નિયમ ૧૧(એ) હેઠળ દાવાને નકારી કાઢવા માટે ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા સુઓ મોટો નોટિસ જારી કરવાની સત્તા અને તેની સામે હાઈકોર્ટ દ્વારા રિટ જારી કરવાની યોગ્યતા અંગેનો લેટર્સ પેટન્ટ અપીલનો ચુકાદો.

સહી/—

(ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એમ. આર. શાહ)

સહી/—

(ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એ. એચ. સુપેહિયા)

This judgment has been translated using AI Tool

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.